

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i den videnskabelige Realskole i Aarhus

den 10—17de Mai 1844,

indeholdende

Efterretninger om Skolen

for Aaret 1843 og 1844,

af

A. C. Nielsen,

Skolens Rector.

Trykt i Aarhus Stiftsbogtrykkeri.

A. Lærceforsfatningen.

a) Claffeinddeling; Fag; og Timefordeling.

I indeværende Skoleaar ere Disciplene fordeelte i 4 Classer, af hvilke III Classe har to Underafdelinger med særskilt Underviisning.

Nedenstaaende Tabel angiver Læregjenstandene og betenhver af disse i de forskjellige Afdelinger tilstaaede Times antal.

Fagene:	IV Cl.	III Cl. A.	III Cl. B.	II Cl.	I Cl.	Sum.
	Timer.	Timer.	Timer.	Timer.	Timer.	
Dansk	4	4	4	4	7	23
Tydsk	4	3½(a)	3½(a)	4	4	19(a)
Fransk	4	3½(a)	3½(a)	4	-	15(a)
Engelsk	2	2	2	-	-	6
Religion	2	2	2	2	2	10
Historie	2	2	2	2	2	10
Geographi	2	2	2	2	2	10
Mathemat. (b)	6	8	8	6	5	33
Physik	3	-	-	-	-	3
Naturhistorie	2	2	2	2	3	11
Skrivning	1	2	2	4	4	13
Tegning	1(2)(c)	1(2)(c)	1(2)(c)	2	3	8(11)(c)
Sang	2(d)	2	2	2	2	5(d)
Gymnastik.	2	2	2	2	2	6(e)
Summa	36	36	36	36	36	172.

- a) Hveranden Uge 4 Timer Lydst og 3 Timer Fransk, og omvendt. Da det imidlertid sporedes, at denne Indskrænkning af det tidligere bestemte Tæmetal — 4 Timer hver Uge — havde ufordeelig Indflydelse paa Disciplenes Fremgang, blev det efter Ansøgning bevilget, at den manglende Tid erstattedes ved, at Timerne fra 4—6 om Lørdag Eftermiddag anvendtes til Øvelse i Sang og Gymnastik, og den ene af de saaledes indvundne to Formiddagstimer afvekslende benyttedes til Fransk og Lydst. Om den anden Times Brug see Num. c. Denne Foranstaltning traadte i Kraft ved Begyndelsen af Februar Maaned.
- b) Under Mathematik indbefattes Regning og geometrisk Tegning.
- c) Tegnetimen blev ved det ovenfor (a) omtalte Arrangement fordoblet i IV Cl. III Cl. A og B. fra Februar af indtil Skoleaarets Slutning.
- d) I Sangunderviisning deeltog ingen af IV Classes Elever, Nogle af Mangel paa Gehør, Andre fordi deres Stemme var — som man kalder det — i Overgang. De øvrige Classer udgjorde tre Partier, med to Timers Underviisning hvert, een særskilt og een til fælles Sang med alle Stemmer. De ved Skoleaarets Begyndelse Optagne havde, som Forberedelse til at træde ind blandt de mere Øvede, een særskilt Time om Ugen.
- e) Ved Gymnastikunderviisningen vare Eleverne deelte i tre Partier, af hvilke IV og III Classes tvende Afdelinger udgjorde det ældste, de to øvrige Classer hver sit.

Hvorledes Fagene have været fordeelte paa Timerne i de forskjellige Classer, vil sees af den her aftrykte approberede Lektionstabel.

IV Klasse (A).

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	Trigon.	Arithm.	Historie.	Trigon.	Arithm.	Historie.
9—10	Franff.	Engelff.	Naturh.	Franff.	Franff.	Geogr.
10—11	Phyff.	Religion.	Phyff.	Tegning.	Phyff.	Naturh.
11—12	Tydf.	Historie.	Danf.	Religion.	Tydf.	Tegning.
12—1	Danf.	Tydf.	Geom. T.	Danf.	Danf.	Engelff.
1—2	Gymnst.	Sang.	T. f. e. Fr.	Gymnst.	Skriov.	Sang.

III Klasse A.

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	Historie.	Engelff.	Arithm.	Tegning.	Franff.	Arithm.
9—10	Danf.	Danf.	Historie.	Danf.	Danf.	Tegning.
10—11	Religion.	T. f. e. Fr.	Franff.	Tydf.	Tydf.	Religion.
11—12	Arithm.	Naturh.	Geometr.	Geometr.	Naturh.	Tydf.
12—1	Franff.	Geogr.	Skriov.	Engelff.	Geogr.	Skriov.
1—2	Gymnst.	Sang.	Tegning.	Gymnst.	Geom. T.	Sang.

III Klasse B.

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	Naturh.	Skriov.	Tegning.	Franff.	Skriov.	Tydf.
9—10	Arithm.	Geometr.	Arithm.	Geometr.	Arithm.	Danf.
10—11	Tydf.	Geogr.	Historie.	Engelff.	Franff.	Geogr.
11—12	Historie.	T. f. e. Fr.	Franff.	Tydf.	Engelff.	Naturh.
12—1	Danf.	Danf.	Danf.	Tegning.	Geom. T.	Tegning.
1—2	Gymnst.	Sang.	Religion.	Gymnst.	Religion.	Sang.

II Klasse (A).

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	Franff.	Naturh.	Tegning.	Historie.	Naturh.	Franff.
9—10	Skriov.	Geogr.	Skriov.	Tegning.	Geogr.	Tegning.
10—11	Historie.	Tegning.	Tydf.	Tegning.	Tegning.	Tydf.
11—12	Danf.	Skriov.	Religion.	Franff.	Geogr.	Danf.
12—1	Geom. T.	Geom. T.	Franff.	Danf.	Danf.	Gymnst.
1—2	Sang.	Tydf.	Gymnst.	Religion.	Tydf.	Sang.

I Klasse (A).

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Freitag.	Løverdag.
8—9	Danff.	Danff.	Danff.	Fanff.	Danff.	Danff.
9—10	Historie.	Naturh.	Danff.	Regning.	Naturh.	Skrivn.
10—11	Regning.	Regning.	Naturh.	Geogr.	Historie.	Regning.
11—12	Skrivn.	Religion.	Regning.	Skrivn.	Religion.	Geogr.
12—1	Regning.	Skrivn.	Lydf.	Regning.	Regning.	Lydf.
1—2	Lydf.	Gymnst.	Sang.	Lydf.	Gymnst.	Sang.

Anm. Ifølge den ovenfor omtalte Henlæggelse af nogle Sang- og Gymnastiktimer til Løverdag Eftermiddag, bleve i de tre sidste Maaneder af Skoleaaret nogle ubetydelige Forandringer foretagne i ovenstaaende Lektionstabel.

b) De Pensa,

Som i dette Skoleaar ere gennemgaaede med Eleverne i de forskjellige Classer, ere følgende:

IV Klasse (A).

Danff.

Af H. P. Holst's Læsebog, 1ste Afdeling, er, til Dvelse i Oplæsning og mundeligt Foredrag, 2det Afsnit gennemgaaet.

Af samme Læsebogs 2den Afdeling ere Stykker af forskjellige Digtere gennemgaaede. Deraf er lært udenad: S. 89—92 og S. 147—161.

Efter Benhien's Grammatik er Formlæren og Ordforningenslæren foredragen.

Med Hensyn til de skriftlige Arbejder (i Reglen 1 Gang om Ugen) er W. A. Borgens Veiledning fulgt, navnlig fra 21de til 30te Lektion.

Saa vel til Veiledning ved de skriftlige Udarbejdelser, som for at indlede Bekjendtskab med Litteraturen ere større

Uffnit af Sagaerne, af N. S. Vedels Saxo og af Holbergs Danmarks Historie, mange af Kæmpeviserne og flere af Holbergs Comedier oplæste deels af Læreren, deels af Disciplene.

Tydsfk.

Af F. Rung's Læsebog for Mellemklasserne og de høiere Klasser er læst S. 65—82; 90—102; 263—312.

Af samme Læsebogs poetiske Deel ere følgende Stykker lærte udenad: S. 346—347; 359—360; 362; 363; 364.

Til Øvelse i at oversætte mundtligt fra Dansk paa Tydsfk er H. P. Holst's Danske Læsebog brugt, og deraf gennemgaaet S. 166—179; 182—189.

Til skriftlig Oversættelse fra Dansk paa Tydsfk (1 Gang om Ugen) er P. Hjort's Danske Børnevev anvendt, og deraf oversat S. 442—464. Af og til ere Extemporalstille Skrevne, bestaaende af korte Sætninger, til Indøvelse af syntaktiske Regler.

Af P. Hjort's tydske Grammatik er Formlæren repeteret og Ordforningslæren gennemgaaet i Sammenhæng.

Fransfk.

Af Borrings études littéraires er læst fra Begyndelsen af Bogen til Side 109.

Af Borrings grammaire française fra „du verbe“ til de l'emploi des verbes auxiliaires.

Af samme Forfatters Conversations françaises fra Side 48—79.

Til Øvelse i at oversætte mundtligt fra Dansk til Fransk ere Borrings franske Stiiløvelser brugte, og deraf gennemgaaet de lige Numere fra 64—96.

Af samme Forfatters Stiiløvelser ere de ulige Numere fra 63—95 anvendte til skriftlig Oversættelse fra Dansk paa Fransk.

Desuden have Eleverne undertiden faaet et opgivet Emne, eller et de selv have valgt, til skriftlig Behandling.

Den Samling af Billeder, som Skolen forrige Aar foranstaltede kjøbt, er af og til blevet benyttet ved Undervisningen.

En Time hveranden Uge er i Almindelighed anvendt til Oplæsning af vanskelige Stykker af franske Bøger, som vare Eleverne ubekjendte, og for hvis Indhold de have mundtlig maattet gjøre Rede.

Engelsk.

Af Mariboers selections in prose and verse er gennemgaaet fra Begyndelsen af Bogen til Side 37 og fra Side 219—280.

Af Dover's lives of the most eminent Sovereigns: Peter the great og det meste af John Sobiesky.

Af Progressive Dvælses til Oversættelse paa Engelsk af Anekdoter fra Side 36 til Enden af Bogen.

De skriftlige Dvælses (2 Gange om Maanedens) have bestaaet enten i Oversættelse fra Dansk paa Engelsk, eller i Behandlingen af et opgivet Emne — at sammensætte en Fortælling, at give en Beskrivelse ic.

En Time hveranden Uge er i Almindelighed anvendt til Oplæsning af engelske Forfattere, for hvis Indhold Eleverne, ligesom i Fransk, have maattet gjøre Rede.

Religion.

Efter Fogtmanns Lærebog er Indledningen, Læren om Guds Væsen og Egenskaber samt Indholdet af den 1ste Troesartikel udviklet; desuden ere de 2 andre Troesartikler mundtlig gennemgaaede.

Af Herslebs Bibelhistorie for de høiere Classer er Jesu Liv læst og gennemgaaet.

Historie.

Af Rosfods Udtog er læst Englands, Sverrigs og Norges Historie; hele Allens Lærebog i Danmarks Historie.

Geographi.

Af Jagerslevs store Lærebog er læst fra Arabien til Polarlandene i Nordamerika.

Mathematik.

Kallesens Begyndelsesgrunde i den rene Mathematik er repeteret, og de vanskeligere Afsnit, som hidtil vare forbigaaede, ere læste.

Desuden er gennemgaaet: Læren om de ubestemte, de cubiske og de biquadratiske Ligninger.

Mundt's Lærebog i den elementaire Plangeometrie er repeteret.

Af Ramus's Trigonometrie er læst Cap. I & II.

Skriftlige Udarbejdelser 1 Gang om Ugen.

Af Hetsch's og Ursins geometriske Tegnelære er gennemgaaet endel Tavler af Projectionslæren.

Efter Ursins Regnebog er gennemgaaet Dvelfes-Exempler, Procent og Rentens Regning.

Naturhistorie.

Af Botaniken i Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien for Skoler er læst fra Side 82—110 (de heeltkronede og sambækkede Bladspirer) og, af det tidligere Læste, repeteret fra Side 110—144 (Spidsspirerne og Cellespirerne), samt fra Side 1—48 (Indledningen til Botaniken). Af Mineralogien er efter samme Bog læst fra Side 147—179 (Indledningen til Mineralogien og Mineralierne, hvis Grundstoffer ikke ere metalliske).

Physik.

Efter Ørsted's Erindringsord: Varmelæren fra Dampmaskinen (der er udførligt gennemgaaet) til Enden, samt Læren om Electriciteten og Galvanismen (fra S 52—251).

III Klasse A.

Dansk.

Af H. P. Holst's Danske Læsebog er til Dvælselse i Op- læsning, Gjenfortællen og Analyse gennemgaaet den prosaiske Deel forfra indtil S. 122.

Af samme Bogs poetiske Deel ere følgende Stykker lærte udenad: Hjemvee og Guldhornene, af Dehlenschläger; Fædrelandsfang og Jylland, af Grundtvig; Maanen, af Heiberg; Kirkeklokken i Farum, af Doye; Flugten til Amerika og Matrosen, af Chr. Winther; Naar mit Die er lukt, af H. P. Holst.

Af Bengtzen's Grammatik er gennemgaaet Syntaxis fra N^o V indtil Enden; det forhen Læste er repeteret.

De skriftlige Dvælselser (een Gang om Ugen) have i det Hele været ordnede efter B. A. Borgens Vejledning, af hvilken Lektionerne XII—XXI ere gennemgaaede. Samme Opgave er jevnlig bleven behandlet flere Gange.

Tysk.

Af Fr. Rung's tyske Læsebog for Mellemlas- serne og de høiere Klasser ere følgende Affnit læste: S. 113—126; 139—150; 213—221; 247—254; 276—286; 299—307.

Af samme Læsebogs poetiske Deel ere efternævnte Stykker lærte udenad: S. 317—318; 343; 344; 345—346 og 353—354.

P. Hjort's kortsfattede tyske Sproglære er gennemgaaet.

Af Fr. Bresemann's Parleur (2den Udgave) ere Sam- talerne 1, 2, 3, 11, 15, 16, 17, 20 gennemgaaede, for at øve Disciplene i at oversætte mundtligt fra Dansk paa Tysk.

Alle vigtigere Regler af Ordforningslæren ere udviklede mundtligt og indøvede ved skriftlige Arbejder

(1 Gang om Ugen), saavel som ved mundtlig Analyse af opgivne Afsnit af Læsebogen.

Franssk.

Af Borrings Læsebog for Mellemklasser er læst fra Side 74 til 167.

Af samme Bog er lært udenad fra Side 12 til 23.

Til Dvæls i at oversætte mundtligt fra Dansk paa Fransk ere de lige Numere fra 2 til 36 af Borrings franske Stiiløvelser gennemgaaede; de ulige Numere ere blevne behandlede skriftligen.

Af og til ere Villeder blevne gjorte til Gjenstand for Undervisningen.

Grammatik er ikke læst efter nogen Bog; ved Analyse af Læsebogen ere de vigtigste syntaktiske Regler indøvede.

Engelsk.

Af Sinnets Elementar-Buch der englischen Sprache er læst fra Side 83 til 165; fra Side 41 til Side 51 er lært udenad. Grammatiken er praktisk indøvet.

Religion.

Af Valles Lærebog er Cap. 6, 7 og 8 gennemgaaet; Troes-Artiklerne ere mundtlig udviklede.

Af Herslebs Bibelhistorie for de høiere Classer er læst det gamle Testament indtil 5te Periode.

Historie.

Af Allens Lærebog i Danmarks Historie er læst forfra til Frederik den 4des Død.

Geographi.

Af Jørgerslevs større Lærebog er læst forfra til Holland.

Mathematik.

Af Fallesens Begyndelsesgrunde i den rene Mathematik er læst Pag. 70—167 (undtagen N° 51, 52, 62, 63, 72—76, samt Cap. VIII).

Af Mundt's Lærebog i den elementaire Plangeometrie er læst Pag. 50—114.

Skriftlige Udarbejdelser 1 Gang om Ugen.

Af Hetsch's og Ursins geometriske Tegnelære er gennemgaaet endeel Tavler af Projectionslæren.

Efter Ursins Regnebog er gennemgaaet Reguladetri i Bræk, omvendt og sammensat Reguladetri, samt Dvelfseexemplerne.

Naturhistorie.

Af Zoologien i Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien for Skoler er læst fra Side 209—238 (Insecterne), samt fra Side 247—276 (Bløddyrerne og Plantedyrene). Af Botaniken er efter samme Bog repeteret fra Side 1—48 (Indledningen).

III Klasse B.

Dansk.

Af Hjorts „danske Børneven“ benyttet Afsnittene: „Fortællinger af Danmarks Historie, den guddommelige Aabensbaring, den christelige Kirke“ til Oplæsning og Indsvelse af Grammatik.

Af Holst's poetiske Læsebog ere følgende Digte lærte udenad: „Aladdin ved sin Moders Grav, Koeskilde bygges, Thorning, de tvende Kirketaarne“ af Dehlenschläger, „Knud Lavard, Morten Luther“ af Grundtvig, „Glæde over Danmark“ af Poul Møller, „Henrik og Else“ af Chr. Winther, og „Slaget paa Nheden“ af Herg.

Efter Bengiens Grammatik er Formlæren og Syntaxis læst. Hver Uge er en Stiil skreven, dels Oversættelse fra Tydsk, dels fri Gjengivelse af en Fortælling.

Tydsk.

Af Fr. Kung's tydske Læsebog for Børn (2den Udgave) er læst fra S. 108—129 og fra S. 167—208. Af samme Læsebogs poetiske Deel ere følgende Stykker lærte udenad: S. 216—217; 235—237; 237—238; 240—243 (N° 1—8).

V. Hjort's forfattede tydske Sproglære er gjennemgaaet.

Af Fr. Bresemann's Parleur (3die Udgave) ere Samtalerne 1, 2, 3, 11, 18, 19, 20 gjennemgaaede, for at øve Disciplene i at oversætte mundtligt fra Dansk paa Tydsk.

De vigtigste Regler af Ordsoiningslæren ere udviklede mundtligt og indøvede ved skriftlige Arbejder (1 Gang om Ugen i den sidste Halvdeel af Aaret).

Fransk.

Af Borrings Læsebog for Mellemklasser er læst fra Begyndelsen af Bogen til Side 82; de 5 første Blade af Bogen ere lærte udenad.

Af Jørgensens Materialier til at indøve den franske Formlære er læst de regelmæssige Verbers Conjugationer, passive Verber, pronominale Verber og de uregelmæssige Verber af de 3 første Conjugationer.

Til skriftlige Øvelser (1 Gang om Ugen) have deels Jørgensens Materialier deels de lettere Numere af Borrings Stillsøvelser været lagte til Grund.

Læreren har af og til forklaret et Billede.

Engelsk.

Af Sinnets Elementar-Buch er læst fra Begyndelsen af Bogen til Side 99, med Undtagelse af Young Beckner; de 4 første Blade ere lærte udenad.

Religion.

Af Valles Lærebog er Cap. 6, 7 og 8 gjennemgaaet; Troes- Artiklerne ere mundtlig udviklede.

Hele Herslebs mindre Bibelhistorie er læst.

Historie.

Af Allens Lærebog i Danmarks Historie er læst forfra til Enevoldsmagtens Indførelse.

Geographi.

Hele Jørgensens mindre Lærebog.

Mathematik.

- Af Fallesens Begyndelsesgrunde i den rene Mathematik er læst P. 1—70.
- Af Mundt's Lærebog i den elementaire Plangeometri er læst P. 1—50.
- I den senere Tid ere smaa skriftlige Opgaver besvarede hver Uge.
- Af Hertsch's og Ursins geometriske Tegnelære er gennemgaaet Begyndelsen af Projectionslæren.
- Efter Ursins Regnebog er gennemgaaet: Reguladetri i hele Tal og Brøk.

Naturhistorie.

- Af Zoologien i Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien for Skoler er læst fra Side 200—238 (Arachniderne og Insecterne). Af Botaniken er efter samme Bog læst fra Side 1—48 (Indledningen).

II Klasse (A).

Dansk.

- Af Hjorts „danske Børneven“ benyttet Afsnittene: „Fortællinger af Danmarks Historie, den guddommelige Aabenbaring, den christelige Kirke“ til Oplæsning og Indøvelse af Grammatik.
- Af Holst's Smaadigte til Udenadslæsning ere følgende Stykker læste: „Hvoar og Helge“, „Daniel Rankau“ af Dehlenschläger, „Matrosen“ af Chr. Winther, „den danske Soldat“ af Hery, og „Tymme Sjællandsfar“ af Krossing.
- Efter Bengiens Grammatik er Formlæren læst; tillige ere Grundtrækkene af Sætningslæren udviklede.
- Hver Uge er en Stiil skreven; i Aarets Begyndelse afvejlende Dictat og et udenad lært Digt; senere deels Dictat, deels fri Gjengivelse af en foredragen mindre Fortælling.

Tydsk.

Af Fr. Kung's Læsebog for Børn (2den Udgave) er læst fra S. 142—208.

Af samme Læsebogs poetiske Deel ere følgende Stykker lærte udenad: N° 21, 28, 29, 32 (1—8).

P. Hjort's kortsatte tydske Sproglære er gennemgaaet, med Undtagelse af Verberne af 2den Conjugation og Læren om de sammensatte Verber.

De vigtigste Regler af Ordfølningslæren ere udviklede og indøvede ved skriftlige Arbejder (1 Gang om Ugen i den sidste Halvdeel af Aaret), der have bestaaet i Oversættelse af simple og korte Sætninger.

Fransk.

Af Borrings fransk Læsebog og Grammatik for Begyndere er læst fra Side 91 til Enden af Bogen. Efter den nyeste Udgave er desuden læst le colporteur et les singes.

Af Fablerne i samme Bog er læst udenad fra la cigale et la fourmi til les membres et l'estomac (omtrent 4 Blade).

Af Jørgensen's Materialer til at indøve den fransk Formlære er læst fra Begyndelsen af Bogen til Side 11 (Eiendoms; Adjectiver og Pronomina); desuden Hjelpeverberne avoir og être og de regelmæssige Verber af de 4 Conjugationer.

Religion.

Af Valles Lærebog er Cap. 3, 4 og 5 gennemgaaet.

Hele Herlebs mindre Bibelhistorie er læst.

Historie.

Af Rosbøds Fragmentarhistorie er læst fra Augustus til den fransk Revolution (de Stykker, som handle om Danmark ere forbigaaede); Grundtvigs historiske Børnelærdom er repeteret.

Geographi.

Af Ingerslevs mindre Lærebog er læst Europa og Asien og den almindelige Indledning.

Geometrisk Tegning.

Af Hetsch's og Ursins geometriske Tegnelære ere de første Tavler gennemgaaede.

Naturhistorie.

Af Zoologien i Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien for Skoler er læst fra Side 147—200 (Krybdyrene og Fiskene) og, af det tidligere Læste, repeteret forfra til Side 15 (d: den almindelige Indledning og det menneskelige Legeme).

Regning.

Af de 4 ugentlige Timer er den ene anvendt til Hovedregning efter N. Jacobis Hovedregningstabeller, de 3 til Tavleregning efter skrevne Opgaver.

I Klasse (A).

Dansk.

Til Øvelse i Oplæsning, Forklaring og Gjenfortællen er gennemgaaet af Hjort's danske Børneven fra S. 423—521 og fra S. 541—637, samt i Wallings store og gode Handlinger fra S. 25—115.

Udenad ere læste af Holst's Smaadigte til Udenadslæsning de Stykker, som forefindes S. 1, 2 (2det) 4—5, 7—8, 14—17, 19, 21, 25, 28, 29, 30, 32, 34, 37, 42, 58, 61, 81, 93, 102, omtrent 32 Sider. De Ældre i Classen have desuden repeteret S. 2 (1ste) 3, 15, 17, 18, 39—40, 47, 51—55, 63—68, 89—93.

I Grammatik er brugt samme Fremgangsmaade som forrige Aar, kun ere Øvelserne udvidede til flere Bestemmelser, og større Nøiagtighed fordret.

De skriftlige Dveiser vare af samme Bessaffenhed som i Classens første Aar, men af noget større Udstrækning.

Tydsfk.

Af Fr. Kung's tydske Læsebog for Børn (2den Udgave) ere følgende Stykker læste: S. 39—79; 80—88; 89—91; 92—94. Disciplene ere jevnligen øvede i at gjengive det Læste fra Dansff paa Tydsff, ligesom de ogsaa ved at øves i at danne nye Satninger efter de læste ere gjorte opmærksomme paa de vigtigste Vøiningsformer.

Af samme Læsebog ere efternævnte Stykker lærte udenad: N° 12; 15—16; 37; 50; og af den poetiske Deel N° 1—8.

Religion.

Herslebs mindre Bibelhistorie fra Begyndelsen og indtil Jesu Mirakler.

Historie.

Af Rosfods Fragmentarhistorie er læst forfra til Decemvirerne i Rom (de Stykker, som ere af mere specielt Indhold, ere forbigaaede); Grundtvigs historiske Børnelærdom er repeteret.

Geographi.

Af Jørgensen's mindre Lærebog er læst Asien, Afrika, Amerika og Australien (i denne Klasse læses kun det, som er trykt med større Skrift).

Naturhistorie.

Af Zoologien i Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien for Skoler er læst fra Side 73—128 (Fuglene indtil Vadesfuglene), samt, af det tidligere Læste, repeteret Indledningen, det menneskelige Legeme og Størstedelen af Pattedyrene.

Regning.

Af de 5 ugentlige Timer er den ene anvendt til Hovedregning efter N. Jacobis Hovedregningstabeller, de 4 til Tavleregning efter skrevne Opgaver.

Anmærkning.

I en Revue over Skoleprogrammer for 1842, indrykket i Fjerdingaarskriftet „For Literatur og Kritik“, har den meget ærede Forfatter *) ved at omtale Programmet fra den videnskabelige Realskole fundet sig foranlediget til at gjøre følgende Bemærkning **):

„Sammenligne vi Beretningen om Underviisningens Fremgang [i Realskolen] med Angivelserne fra de lærde Skoler, hvor man har stræbt at anvende paa Realunderviisningen saa megen Tid og Kraft, som det kan bestaae med Skolernes Plan og Diemed, saa sees det, at Disciplene i Realskolen, hvilket da ogsaa maatte ventes, gaae hurtigere frem i Naturvidenskaber, Mathematik og tildeels levende Sprog, derimod i Historie og Geographie samt Religion enten langsommere eller ikke hurtigere (Rosfods fragm. Hist. og Ingerslevs mindre Geogr. læses i 1 Kl. og II. A. og B., den første endnu i III.) Meget stor er Forskjellen dog i de lavere Klasser ikke, hvad Fransk og Tydsk angaaer: i Fransk vil en Discipel i Realskolen i II. A., o: i sit tredje Skoleaar, omtrent afslovere det, som f. Ex. i Viborg Skole læres i det sidste Aar i II Kl., o: i Disciplens fjerde Skoleaar (nemlig Borrings Læsebog, Formlæren og Ingerslevs Materialier); han er saaledes om:

*) Rector, Mag. Ingerslev.

**) 1 Bind, S. 217.

treent et Aar forud. I Tydsk er i III Kl., 3: det fjerde Skoleaar, læst noget Mere i Læsebogen, men noget Mindre i Grammatik end i II Kl. A., 3: ligeledes i det fjerde Skoleaar i Viborg Skole. Hvis nu, „vedbliver Forfatteren“, ikke Realskolens Disciple have for Lidet at bestille (eftersom de ikke have Latin og Græsk og dog i de andre Fag hidtil kun gaae lidt videre end de lærde Skolers Disciple), saa vilde denne Sammenligning (der dog, saalænge Realskolen er saa ny og de høiere Klasser mangle, ikke kan være fuldstændig eller afgive et bestemt Resultat) maaskee fortjene at tages i Betragtning ved Bedømmelse af den Anskuelse, hvilken jeg for min Deel oftere har vedkjendt mig, at den grundige Sprogunderviisning, som de lærde Skolers Disciple modtage i de gamle Sprog, bevirker, at de med Anvendelse af mindre Tid og Kraft kunne i de nederste Klasser bringes ligesaa vidt*), som de Disciple, hvem hiint classiske Grundlag mangler, med et større Timeantal, og at derfor den rette Wei til at fremme Realunderviisningen i alle Dele af Landet er den, at de lærde Skolers to nederste Classer (3: de 4 første Skoleaar) blive fælles for begge Arter af Elever, men derpaa oprettes særegne Realklasser for Realeleverne, parallele med de to øverste Klasser.“

Denne Forfatterens Anskuelse, som han oftere har fremsat, (navnlig, og det med Udførlighed, i sit fortjenstfulde Værk: „Om det lærde Skolevæsens Tilstand osv.“, Side 360 flgd.), og om hvilken jeg har tilladt mig at yttre min Mening (Se Skoleefterrøtninger S. 66 flgd. i Indbydelseskriftet fra Realskolen 1840), idet jeg anførte nogle Misligheder, som den foreslaaede fælles Underviisning forekom mig at ville medføre, saavel for de studerende som for de ikke-studerende Disciple, søger min

*) I de levende Sprog og Realier — menes her formodentlig.

meget ærede Collega nu at skaffe ny Styrke ved Grunde, som hentes fra den videnskabelige Realskoles Virksomhed selv. Ved at anstille en Sammenligning imellem hvad der præsteres af Disciplene i Viborg Cathedralskole og af de Disciple i vor Skole, der af Forfatteren antages at maatte staae paa samme Trin (thi dette maa jo være Meningen af Udtryk som dette: „I Lydsf er i III Cl.,*) o: det fjerde Skoleaar, læst noget Mere i Læsebogen, men noget Mindre i Grammatik end i II Cl. A. o: ligeledes det fjerde Skoleaar i Viborg Skole“) kommer han nemlig til det Resultat, at enten have Realskolen Disciple for Lidet at bestille, eller man maa antage, at den rette Wei til, paa de fleste Steder at fremme Realunderviisningen, dog nok er at sætte Realeleverne i Latinskolerne. Et saadant Resultat vilde, dersom det var uledet af rigtige Præmisses, virkelig være i høi Grad sørgeligt, ikke blot for Realskolen her, men — thi jeg troer ikke, at vore Disciple have for Lidet at bestille, hvilket isøvrigt var en Feil, der jo uebliffelig kunde raades Bod paa — ogsaa for Realunderviisningen i det Hele. Vel er Ingen villigere end jeg til at indrømme den grundige Underviisning i de classiske Sprog en fortrinlig formel dannende Indflydelse paa Drenge's Handskræfter, ja jeg har endog saa oftere vedkjendt mig den Overbeviisning**) — og endnu har jeg ikke fundet mig bevæget til at frasalde den — at Underviisning i de levende Sprog, idetmindste for Tiden, ikke tilfulde kan erstatte Underviisningen i Latin og Græsk; men jeg maa dog tilstaae, at jeg blev meget overrasket ved at see

*) Skal være II Cl. A.; see det Følgende.

**) See Indbydelseskriftet fra Realskolen 1843. S. 15, Anm., og „Et Par Ord om Underviisningen i det v. Westenfke Institut“ S. 5, Anm., hvor Grundene for denne Mening findes udviklede.

den Paastand fremsat, at Disciplene i Viborg Cathedral-skole skulle ved den dem meddeelte classiske Underviisning erholde en saa stor aandelig Udvikling, at de i Kraft af denne formaae i de Lærefag, som ene ere Gjenstanden for Underviisningen i Realskolen, at gaae omtrent ligesaa hurtigt frem, som dennes Elever paa det tilsvarende Udviklings-trin. De lærde Skolers Elever skulle altsaa for det første i et vist Tidsrum tilegne sig samme Kundskaber og Færdigheder som Realskolens Disciple, og dernæst i samme Tid tillige erhverve sig en ikke ubetydelig Indsigt i Latin og Græsk ligesom ovenikjøbet. Enhver Fader, der troer dette, bør vistnok anbringe sine Sønner i en lærd Skole, ja de Realskoler, der nu engang ere oprettede, bør (hvis denne Paastand ikke er Bestyrerne for paafaldende) indrette deres Lektionstabeller for de nederste Classer efter de lærde Skolers Mønster.

Hvorledes forholder det sig da med Paalideligheden af denne Paastand? Det er jo dog vel rigtigt, naar der staaer: „i det fjerde Skoleaar i Realskolen“, og: „ligesledes i det fjerde Skoleaar i Viborg Skole“? Til dette Spørgsmaal maa man vel svare: „ja“; men strax tilføie, „efter Bogstaven, men ikke efter Anden“. Evertimod har det hele falske Raisonnement just sin Rod i denne Sammenstillen af eenslydende Benævnelser paa Classerne, som om de vare eensbetydende. Enhver, der har nogetsomhelst Kjendskab til Forholdene ved Landets offentlige Skoler, veed, at, medens de lærde Skoler ikke modtage Disciple førend i disses 10de Aar, optages saadanne af Realskolen allerede i en Alder af 8 Aar. De lærde Skolers I Klasse er saaledes bestemt for Disciple fra 10—12 Aar, medens Realskolens I Cl. er beregnet paa at danne Elever fra det 8—10de, dens II Cl. for Elever fra 10—12 Aar o. s. fr., saa at først Realskolens II Cl.'s Disciple staae paa samme Trin, som Disciplene i de lærde Skolers I Klasse o. s. fr.

Saaledes er det da klart, at det fjerde Skoleaar i Realskolen ikke er „ligeledes det fjerde i Viborg Cathedralsskole“, men det andet i denne Skole. For ved en Sammenligning at faae et rigtigt Resultat behøver man blot i Texten at sætte Leveaar istedetfor Skoleaar; ved en saadan Substitution vilde da den tidtomtalte Passus komme til at lyde saaledes: „I Tydsk er i den Klasseafdeling, der er bestemt for Disciple fra 11—12 Aar, læst noget Mere i Læsebogen, men noget Mindre i Grammatik end i den Klasseafdeling i Viborg, der er bestemt for Disciple fra 13—14 Aar“. Man kunde ogsaa, for at anstille en rigtig Sammenligning, gaae ud fra det Antal Skoleaar, vedkommende Disciple endnu have tilbage, inden Skolens hele Cursus er gennemgaaet. Naar denne Fremgangsmaade anvendtes, vilde det ovenfor af Forfatteren anførte Exempel: „i Fransk vil en Discipel i Realskolen i II Cl. A. osv.“ faae følgende Udseende: „de Disciple i Realskolen, som endnu have 6 Skoleaar tilbage, absolvere omtrent det, som f. Ex. i Viborg Skole læres af Disciple, der have kun fire Aar tilbage.“ Naar nu Sammenligningen anstilles paa denne Maade, — og at det er den eneste rette, hvis Forholdene sees i det sande Lys, mener jeg, den ærede Forfatter nu selv maa indrømme; han hører desuden ingenlunde til dem, der ønske Børn behandlede som Drivhuusplanter (see: Om det lærde Skolevæsen osv. S. 363—64) — saa bliver altsaa Resultatet, at Realskolens Disciple have, skjøndt yngre, gjort større Fremgang i de levende Sprog end Disciplene i Viborg. Det maa endvidere bemærkes, at der hos Forfatteren i det Hele har indsneget sig nogen Forvirring i Angivelsen af Klasseinddelingen. Saaledes kaldes vore Classer: I, II A., II B., III. Da vore Classer ere toaarige ligesom Viborgs, saa ere Disciplene i II Cl. A i deres fjerde Skoleaar her ligesaavel som i Viborg, og ikke i tredje Skoleaar. Vor III Cl. indbefatter ligesom III Cl. i Vi-

borg Disciple i deres 5te og 6te Skoleaar, d. v. s. for saavidt de have begyndt Skolen forfra, uden tidligere Forberedelse; i Aaret 1841—42 var vor III El. denne Classes øverste Afdeling, og dens Disciple altsaa i det 6te Skoleaar. Naar nu Forfatteren siger: „i Tydsk er i III El. 3: i fjerde Skoleaar“ o. s. v., saa maa enten Classens eller Skoleaarets Tal være urigtigt. Ved at see efter i Programmet fra Viborg Skole for 1842 findes, at II El. A. der har i Tydsk læst af Hjorts Læsebog 41 Sider og næsten hele Formlæren af samme Forfatters Grammatik, ligesom ogsaa Stiiløvelser ere foretagne. Vil man nu i Realskolens Program lede efter, for hvilken Klasse der et tilsvarende Pensum er anført, saa finder man S. 25, at II El. A allerede har læst 68 Sider af Rungs Læsebog for Begyndere, 9 Sider udenad, samt at Hjort's kortsatte tydske Sproglære for Begyndere er gennemgaaet og Stiil øvet. Siderne i Rungs Bog ere lidt mindre end de i Hjorts, saa at der om 68 af hine jo nok kan siges, at de ere „noget Mere“, ligesom det om Grammatiken kan hedde „noget Mindre“. Jeg antager altsaa, at Forfatteren vil have Skoleaarets Tal anseet for det rigtige, og Classens Benævnelse forandret til II El. A., saa at der skal læses: „I Tydsk er i II El. A., 3: det fjerde Skoleaar, læst“ o. s. v.; thi om det af Realskolens III Klasse opgivne Pensum, der er ligesaa stort som det, Viborg Skoles III Klasse har læst, forsætlig at bruge Udtrykket: i III El. er „læst noget Mere“, end af Viborgs II El. A. — det vil dog være altfor besynderligt.*)

*) Efter min Opfordring har Overlærer Funch meddeelt nedenstaaende nøyagtige Oplysning om Forholdet med Hensyn til Tydsk:

„Er det overhovedet Umagen værd at vide en Ting, saa er det ogsaa Umagen værd at vide den rigtig.

J. W. Madvig.

Da der i de paagjældende Skoler bruges forskellige Læsebøger, hvis Format og Tryk afvoige fra hinanden ind-

Men da nu ovenstaaende Oplysning om Forholdet mellem Disciplenes Alder i de respective Classer i Viborg La-

byedes, er det, hvor smaaligt Sligt endog maa synes og i Virkeligheden er, dog nødvendigt, for at en fuldkommen noiagtig Sammenligning kan finde Sted, at bringe de sammenlignede Størrelser til fælles Benævnelse ved at sammentælle og multiplicere Linier paa Siden og Bogstaver i Linien. Ved denne Operation er Hjorts Læsebog lagt til Grund som fælles Maal, og herefter stiller Forholdet sig da saaledes:

Viborg Skole.

II Cl. A. (3: 4de Skoleaar).
Disciplene to Aar ældre.
Af Læsebogen 41 Sider.

Næsten hele Forml. efter Hjorts
store Gramm.

Brefemanns Stiiløvels. S. 1-20.

II Cl. A. (3: det 4de Skoleaar).

Disciplene

Af Læsebogen 41 Sider.

Næsten hele Forml. efter Hjorts
store Gramm.

Brefemanns Stiiløvels. S. 1-20.

III Cl. A. (3: 6te Skoleaar).

Disciplene to Aar ældre.

Af Læsebogen 89 Sider.

Hele Forml. efter Hjorts store
Gramm. undtagen Kjønsregl.
fra „Endelsen“ af.

Brefemanns Stiiløvels., S. 1-38,
42-46.

Marhuus Realskole.

II Cl. A. (3: 4de Skoleaar.)

Disciplene to Aar yngre.

Af Læsebogen 51 Sider, deraf 6
lærte udenad.

Næsten hele Forml. efter Hjorts
kortsatt. Sprogslære.

Ordsøiningsl. Hovedsætn. gjen-
nemgaaede mundtl. og indøvede
ved skriftl. Stile.

III Cl. A. (6te Skoleaar).

lige gamle.

Af Læsebogen 89 Sider, deraf
10 lærte udenad.

Hele Forml. efter Hjorts store
Gramm., med Undtagelse af
Reglerne om Kjønnen.

Ordsøiningsl. gennemg. mundtl.
og indøvet ved skriftl. Stile.

III Cl. A. (3: 6te Skoleaar).

Disciplene to Aar yngre.

Af Læsebogen 89 Sider, deraf
10 lærte udenad.

Hele Forml. efter Hjorts store
Grammatik, med Undtagelse
af Reglerne om Kjønnen.

Ordsøiningslæren gennemgaaet
mdtl. og indøvet ved skr. Stile.

Ved Underviisningen i Tydsk lægges, som man af det Foregaaende seer, ingen trykte Stiiløvelser til Grund, deels

rhedraalfkole og Realskolen naturligviis ogsaa finder Anvendelse med Hensyn til Fremgangen i Religion, Historie og Geographi, og da endvidere Forfatteren selv indrømmer, at Disciplene i Realskolen gaae hurtigere frem i Naturvidenskaberne og Mathematik, saa synes det, at denne, med aldeles ingen Fordom til Gunst for Realskoler, anstillede Un-

fordi man derved undgaaer de Misligheder, som ved Brugen af slike Bøger i Tidens Løb vanskeligt lade sig forebygge, deels fordi det derved formeentligen mere staaer i Lærens Magt, til enhver Tid at indrette Stilene efter Disciplenes Tær. For at der imidlertid ikke skal savnes Leilighed til at anstille Sammealigning ogsaa i denne Henseende, aftrykkes nedenunder de i Realskolen for det paagjældende Aar opgivne Examenstille, hvilke da behageligen kunne sammenholdes med de for Viborg Skole anførte Pensaa af Brestemanns Stilsøvelser.

II Klasse A.

Disse Træer ere endnu meget unge; de bære kun Blade; men ingen Blomster og Frugter; naar de blive nogle Aar ældre, ville de ogsaa bære Blomster og Frugter. Saadanne Træer, hvis Frugter Mennesket kan spise, kalder man Frugttræer, og af saadanne gives der mange i vort Fædreland. Af et Lands Indvaanere boe mange i Stæderne; men de fleste boe dog paa Landet eller i Landsbyer. Grønlanderne ere meget fattige, og mange af de Ting, som vi ansee for uundværlige, fordi vi fra Barndommen af ere vantede dertil, kjende de ikke. De leve af Kjødet af Hvalfiskene og Sælhundene; thi de forstaae at dræbe disse Dyr, som opholde sig i hine nordlige Have. En Deel af Aaret, fra den 26de November til den 12te Januar, see de slet ikke Solen, og i hele denne Tid er det altid mørkt. I kunne derfor let tænke Eder, at der maa være meget koldt i Grønland, og at dette Land ikke kan være saa frugtbart, som vort Fædreland, hvor Solen skinner hele Aaret igjennem.

III Klasse A.

Naar en Mand i Grønland er bleven dræbt af en Uuden, saa er det hans Søns eller Frænders Pligt at hævne hans Død paa den, som har ihjelslaaet ham. Denne Hævn

dersøgelse afgiver — imod den tilsigtede Hensigt*) — om den videnskabelige Realskoles Virksomhed i dens første Arbeidstid et Vidnesbyrd, som maa antages at være endogsaa temmelig tilfredsstillende.

Rector Zingerslev har paa Grund af sin ualmindelige Dygtighed, udholdende Iver og sjeldne Kraft med Nette vundet stor Anseelse, naar Talen er om Skoleanliggender. Ungen har her i Landet saa meget som han havt Leilighed til at undersøge, bedømme og sammenligne forskellige Læreanstalters Virksomhed og Værd; det er saaledes naturligt, at hans Dom, især i et Tilfælde, som nærværende, hvor enhver Oplysning staaer fuldkommen til hans Raadighed, maa for Alle have megen Betydning. Uagtet altsaa vor Skoles Lærere i nærværende Tilfælde aldeles ikke kunde lade sig vilde ved et Raisonnement, hvori det

kaldes Blodhæv, og saalænge Grønlanderne endnu vare Hedninger, var det meget sjældent, at en Son ikke hævnedes sin dræbte Faders Død. De ansaae det nemlig for en Bannære for Solnen, naar han lod den Mand blive i Live, som havde bragt hans Fader af Dage. Dog fortæller en Præst, som havde opholdt sig mange Aar i Grønland, at det en gang lykkedes ham at overtale en Grønlander, hvis Fader for mange Aar siden var bleven dræbt, til at tilgive sin Fjende. I Begyndelsen afviste han vel alle Præstens Forestillinger. „Hvorledes kan jeg“, sagde han „tilgive denne Mand, som har myrdet min Fader? Han er et ondt Menneske og fortjener ikke at leve. Desuden ville alle mine Landsmand foragte mig, dersom jeg ikke dræber ham!“ Men Præsten talde saa længe og saa indstændigt til ham, at han tilsidst lovede, at han ikke vilde hævne sig. Og han holdt sit Ord.

*) Den tilsigtede Hensigt er jo aabenbart, at bestyrke den Paastand, at Realskolens Elever ved Anvendelse af mere Tid og større Kraft ikke bringe det saavidt i de Fag, hvori de undervises, som de tilsvarende Disciple i de lærde Skoler bringes i samme Fag, skjøndt de tillige lære Græsk og Latin.

Falske var for dem saa stærkt isinesfaldende, saa hverken kan eller bør det dog — hvad Enhver vistnok vil indrømme — være os ligegyldigt, naar vor Virksomhed fremstilles for den hele litterære Verden i et saadant Lys, at vi nødes til at indrømme, enten at vore Disciple ligge paa den lade Side, eller at vi selv ved vort Arbeide i en fuldstændig Realskoles Tjeneste afgive Beviis for, at en fuldstændig Realskole er en Utting, og altsaa ikke bør bestaae*). Realunderviisningen er her i Landet, ja — naar den sammenlignes med den lærde Underviisning — i alle Lande, saa ny, saa berøvet den ønskelige Fasthed i Princip og Udførelse, at den billigviis snarere burde kunne gjøre Krav paa Dverbærelse og Skaansomhed, hvor den ikke fandt det aldeles Rette, end være udsat for at komme i det Tilfælde, at maatte bruge Nødværge mod usforkyldt, ja aldeles grundløs Dadel; og jo større Vægt den fældede Dom vil have, desto større er Uretten, naar Dommeren har veiet med en falsk Vægt. — Jeg troer saaledes at være i min gode Ret, naar jeg paa Skolems og Lærernes Begne beklager mig over det, der her er skeet.

J eet Punkt er jeg imidlertid enig med den ærede Forfatter; det er nemlig ogsaa min Mening, „at denne Sammenligning vil fortjene at tages i Betragtning ved Bedømmelse af den Anskuelse, at den rette Wei til at fremme Realunderviisningen er den, at de lærde Skolers to nederste Classer (o: de 4 første Skoleaar) blive fælles for begge Arter af Elever“. Men videre gaaer vor Enighed ikke; thi jeg troer, at de ovenfor oplyste Forhold ville tale for den, som man skulde synes, ogsaa temmelig indlysende Sætning, at Disciple i de nederste Classer, ved at anvende al deres

*) Realskolen burde jo afflasse sine tre nederste Classer, og til Optagelse i de 2 øverste lade sine Disciple forberedes i de lærde Skoler.

Kraft og Tid paa de Fag, der vedkomme deres Livsbestemmelse, maae — en hensigtsmæssig Underviisning forudsat — gjøre større Fremgang heri, end hvis de skulde tage en stor Deel af deres Tid og Kraft fra disse Fag og anvende den paa Latin og Græsk. — Langt rigtigere, ja maaskee fuldkommen rigtigt, vil den Foranstaltning være, som nu er truffen af Rectoren ved Sorø Academies Skole, den saa hæderlig bekendte Skolemand Dr. Bojesen, at den latinske Underviisning slet ikke begynder i Skolens to nederste Classer (3: to Aar), i hvilken Tid saavel de til den lærde Afdeling som de til Realafdelingen hørende Disciple nyde aldeles samme Underviisning, og man til ingen af Eleverne gjør den Fordring, at han ved Anvendelse af megen Tid og stor Kraft skal lære Endeel, før snart igjen at glemme det. Dr. Bojesen mener, vistnok med fuld Ret, at de for Studeringer bestemte Disciple ved disse to Aars foreløbige grundige Underviisning ville komme saa vidt, at de deels med Hensyn paa Quantum af de i hine Fag erhvervede Kundskaber, deels paa Grund af den vundne Modenhed og deels endelig formedelst den større baade intensve og extensve Kraft, der nu kan offres til Latin og Græsk, maae i et to Aar kortere Tidsrum kunne tilegne sig ligesaa megen Indsigt i de classiske Sprog og Litteraturer, som der pleier at vindes ved den i de lærde Skoler sædvanlige Fordeling af den classiske Underviisning gennem det hele to Aar længere Skolekursus. Jeg er saa nær ved at dele denne Anskuelse, at jeg, hvis Realskolen laae i Colding, snarere end at henvise dens nederste Classer til den lærde Skole, vilde ansee det for rigtigt at foreslaae den Besparelse ved Omdannelsen af denne Skole, at den ingen nederste Klasse (10—12 Aar) skulde have, men dens Aspiranter søge deres Dannelselse i Realskolens to nederste Classer og med det 12te Aar træde ind i den lærde Skoles anden Klasse. Derved sparedes Plads og Lærerkraft og opoffredes formodentlig aldeles Intet.

B. Statistisk Oversigt.

a) Lærerpersonalet.

I November Maaned f. A. afgik den constituerede Lærer Cand. theol. N. N. Breinholm ved Døden. Kun fort var det Tidrum, i hvilket han kunde offre Skolen sin Virksomhed, men dog langt nok til klarligen at lægge for Dagen, at han vøgtede sin Gjerning med Kjærlighed og i Kjærlighed — derfor var ogsaa hans Løn Kjærlighed. Skolen begræd hans Tab og ærer hans Minde.

Den vacante Plads overdroges til Cand. theol. Warburg, der constitueredes ved Directions skrivelse af 9de Decbr. f. A., men allerede siden Slutningen af August Maaned havde varetaget Cand. Breinholms Timer.

Da Hr. Chordegn Kahr ønskede at fratræde Underviisningen i Sang, blev denne ved Directions skrivelse af 23de Juli f. Aar overdragen til Hr. Musiklærer Holm.

Det øvrige Lærerpersonale er usforandret det samme.

Underviisningsfagene have været fordeelte mellem Lærerne paa følgende Maade:

Nector: Fhysik i IV Cl., Dansff i III Cl. A og i I Cl.	14 Tim.
Overlæreren: Dansff i IV Cl. og Tydsff i alle Elasser	24 —
Adjunct Carvø: Fransff og Engelfff i hele Skolen	22 —
— Holmstedt: Mathematik og geometrifff Teg- ning med hele Skolen, samt Regning med IV og III Cl. A og B	24 —
— Lassen: Naturhistorie med alle Elasser, samt Regning med II og I Cl.	20 —
— Worm: Historie og Geographi med alle Elasser	20 —

Constitueret Lærer Warburg: Religion gjennem hele Skolen, samt Dansk med III El. B og II El.	18 Tim.
Timelærer Dyrmaier Høegh-Guldberg: Tegning og Skrivning i alle Classer	25 —
Capitain v. Robertson: Gymnastik	6 —
Musiklærer Holm: Sang	5 —

b) Disciplenes Antal og Fordeling i Classerne.

Allerede førend Exomens Afholdelse s. A. forlode Gaardbruger: Sønnen P. P. Loft og N. Jensen Basse Underviisningen i Skolen for at deeltage i det praktiske Landbolds Sykler. Paa Grund af svageligt Helbred, der gjorde Ophold og Arbeide i frisk Luft nødvendig, udmeldtes N. Datterstrøm, ligesom ogsaa N. J. Lund udtoges for at nyde en Underviisning, der kunde indrettes efter hans særegne Tarv. Disciplenes Antal udgjorde saaledes ved Skoleaarets Slutning 57. Af disse var Eilersen allerede tidligere meldt til Afgang umiddelbart efter Examen, og hos Bønger vaagnede en forhen følt Lyst til at studere, hvorfor han gik ud af Realskolen og det følgende Efteraar blev optagen i Cathedralskolen. Da nu tillige, ifølge anden Bestemmelse, ogsaa Tarlioug udtoges, bleve der 54 Disciple tilbage i Skolen, som i Forening med de 11 Indmeldte udgjorde 65, hvilket var den Frequent's, hvormed Skolen teygyndte sin Virksomhed i indevarende Skoleaar. I Kareis Løb forøgedes dette Antal med een, medens det formindskedes med femten, idet nemlig af de Sidstoptagne Albinus blev anbragt paa et Handelshuus i Flensborg; Adeler og Morville skulle specielt forberedes til at optages i Landcadetcorpsen, og Larsen blev indsat i dette Stifts Cathedralskole; men af de Ældre: Olsen skulde forberedes til Præliminærexamen, S. Døcker til at optages som Landca;

Det, M. Døcker til at blive Landmand, Neergaard ligesaa, Berger blev anbragt i Uhrmagerlære, Mørch ansat ved Handelen her i Byen, Lund afgik ved Døden, L. Stigaard skal anbringes i Handelslære, Hanssen og Chr. Jørgensen sættes i Skole i Kjøbenhavn, paa Grund af at deres Fædre tage Ophold i den 10. Stad, og B. Asmusen er indsat i Aarhus Cathedralsskole. For nærværende Tid tæller Skolen saaledes kun 51 Disciple, af hvilke 31 ere indenbyes, 20 udenbyes.

I nedenstaaende Fortegnelse ere Disciplene opførte i den Orden, de nu (April) indtage i Skolen, og Tegnet * udmærker de Sidstoptagnes Navne.

Fjerde Klasse (A).

1. S. Frich, Søn af Forligelsescommisair og Proprietær Frich til Rosenlund.
2. N. N. Segelcke, Søn af Proprietær Segelcke paa Kjærgaard.
3. N. Frich, Søn af Pastor Frich i Hvirring.
4. S. Frich, Broder til den Foregaaende.
5. Rob. Naae, Søn af Kjøbmand Naae her i Byen.

Tredie Klasse A.

1. Cruse, Søn af afdøde Skibscapitain Cruse i Kjøbenhavn.
2. Marr Chr. Jøns, Søn af Vagtmester Jøns her i Byen.
3. P. Chr. Hammershøj, Søn af Rbmd. og Borgerrepræsentant Hammershøj her i Byen.
4. H. A. Kirketerp, Søn af Kammeraad Kirketerp til Høegholm.
5. Jul. M. Herffind, Søn af Viceconsul, Kjøbmand Herffind her i Byen.
6. Oluf Bech, Søn af Rbmd. Capitain Bech her i Byen.

7. H. J. Otterstrøm, Søn af Cancelliraad, Bankkasserer Otterstrøm her i Byen.
8. Chr. Schumacher, Søn af Justitsraad og Toldinspecteur Schumacher her i Byen.

Tredie Classe B.

1. *Ehrenreich Christoph. L. Koefoed, Søn af Justitsraad By; og Herredsfoged Koefoed i Nibe.
2. Bernh. Georg Koch, Søn af Proprietær Koch til Østergaard i Ring Herred.
3. Joh. Chr. Johansen, Søn af Kammerraad og Landinspecteur Johansen her i Byen.
4. Rud. Amsinck, Søn af Ritmester v. Amsinck ved 3die Dragonregiment.
5. Marinus Ingerslev, Søn af afdøde Lieutenant og Soldbetjent Ingerslev her i Byen.
6. N. Walling Koch, Broder til N° 2.
7. N. Christian Tørsleff, Søn af Proprietær Tørsleff til Østergaard i Harre Herred.
8. Alfr. Røgid, Søn af afdøde Agent Røgid her i Byen.
9. O. J. O. Fischer, Søn af afdøde Kbmnd. Fischer i Aalborg.
10. D. J. N. C. Meulengracht, Søn af afdøde Kjøbmand Meulengracht her i Byen.
11. H. Secher, Søn af Kammerraad og Landvæsenscommisair Secher til Bjørnsholm.
12. F. H. W. A. Herskind, Broder til N° 5 i III Cl. B.
13. *Ernst. Aug. Pyrmont Benzon, Søn af afdøde Ritmester J. Benzon til Benzon.

Anden Classe (A).

1. Tom. Riise Segeleke, Broder til N° 2 i IV Cl.
2. N. L. M. E. Smith, Søn af Strandingscommisair Smith paa Læsø.

3. Mich. Ludv. Nsmussen, Søn af Garnisonskirurg og Landlæge Nsmussen her i Byen.
4. Er. August Wilh. Petersen, Søn af Major v. Petersen ved det 3die Dragonregiment.
5. Julius Umsinck, Broder til N° 4 i III Cl. B.
6. P. Anthon Grarup, Søn af Tobaksfabrikør Grarup her i Byen.
7. Ernst Fr. Düring, Søn af Kammerjunker og Postmester v. Düring her i Byen.
8. P. Marius Bang, Søn af Rbm. Bang her i Byen.
9. Chr. H. Th. Laussen, Søn af afgangne Ritmester v. Laussen her i Byen.
10. Jac. Em. Sørensen, Søn af Rbm. og Viceconsul Sørensen i Hobro.
11. Christoph. Fr. Sehestedt, Søn af Capitain Sehestedt til Testrup.
12. A. Th. Stigaard, Søn af Kjøbmand Stigaard her i Byen.

Første Klasse (A).

1. F. W. Wolfgang Topsøe, Søn af Pastor Topsøe, Sognepræst for Veilby Menighed.
2. *Christian Otterstrøm, Broder til N° 7 i III Cl. A.
3. Fr. Kohlstadt Hwiid, Søn af Ritmester v. Hwiid ved 3die Dragonregiment.
4. *Chr. Erhardt Gulmann, Søn af Proprietær Gulmann i Hørning.
5. H. Chr. Wulff Jac. Johansen, Broder til N° 3 i III Cl. B.
6. Wilh. Kirkebye, Søn af Rbm. Kirkebye her i Byen.
7. *H. Andr. Rudolf Andersen, Søn af Postfuldmægtig Andersen her i Byen.

8. *Fr. Ferd. Severin, Søn af Major og Stadshauptmand v. Severin her i Byen.
9. L. Christ. Schrøder, Søn af Skovrider Schrøder paa Frederiksdal under Baroniet Wilhelmsborg.
10. C. W. M. Fr. Ludv. Chr. Guldencrone, Søn af Kammerherre og Hofjægermester, Baron v. Guldencrone til Wilhelmsborg.
11. *Robertus P. Møller, Søn af Skomagermester Møller her i Byen.
12. *William Naae, Broder til No. 5 i IV Cl.
13. Chr. A. F. Düring, Broder til No. 7 i II Cl.

c) Om Disciples Optagelse.

Da det er vanskeligt, ja, paa Grund af Apparaternes Utilstrækkelighed, næsten umuligt for dem, der attraae at optages i en af Realskolens ældre Klasseafdelinger, at erholde en saadan Forberedelse i Naturhistorie, at de med Nytte kunne deeltage i den naturhistoriske Underviisning i den Klasse, for hvilken de isøvrigt kunne være modne, har den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler ifølge Jndstilling fra Skolens Side sørget for flige Aspiranters Færd, ved under 15de Juli s. A. at give sit Samtykke til: „at de enten nu eller i Fremtiden til Optagelse i Aarhus Realskole indmeldte Disciple, som ved den foreløbige Prøve befindes at mangle de fornødne Kundskaber i Naturhistorien, desuagtet maae optages i Skolen og anbringes i den Klasse, for hvilken de efter deres Fremgang i de øvrige Discipliner passe, dog kun under den Betingelse, at saaledes optagne Elever umiddelbart efter Antagelsen ved privat Underviisning under Skolens Tilsyn gives den til Deeltagelse i Classens fortsatte Naturhistorie- underviisning nødvendige Forberedelse.“

Ifølge denne Bestemmelse har Hr. Adjunct Lassen meddeelt de dertil Trængende den nødvendige Kundskab i Eftermiddagstimer, som bleve givne her paa Skolen*).

d) Underviisningsapparatet.

I. Bibliotheket

har modtaget en ikke ubetydelig Udvidelse ved Bøger, der deels ere anskaffede for den dertil i Budgettet normerede Sum, deels ere staaende. Nedenstaaende Fortegnelse angiver de tilkomne Skrifter.

1. Litterairhistorie, o. s. v.

Erslow, Th. H., alm. Forfatter: Lexicon for Kongeriget Danmark. 4de og 5te Hefte. Kbhvn., 1843.

For Literatur og Kritik, udg. af Høysens Stifts lit. Selskab og red. af Dr. Paludan-Müller. Aarg., 1843. Odense. 4 Hefte.

*Catalog over Bøgerne i Aarhus Stifts offentl. Bibliothek. Aarhus, 1826.

Servinus, G. G., neuere Geschichte der poetischen National-Literatur der Deutschen. Erster Theil. 2te Aufl. Leipzig, 1843.

Molbeck, Chr., nogle Ideer over Historie og Historiekrivn. med Bidrag til en Kritik over L. Vadens Skrift om Grisfeldt. Kbhvn., 1808.

*) Det er saa meget mere uddendigt at henlede Opmærksomheden paa denne Foranstaltnings Beskaffenhed, da nogle — af Mangel paa Kjendskab til Forholdene — have villet betragte den som et Onus, der paalagdes, og ikke som en Gunst, der tilstodes vedkommende unge Personer.

†Molbech, Chr., den ældste danske Bibel-Oversættelse. Kbh., 1828.

*Selmer, S. P., akad. Tidender. 4de Aarg. 3die Hefte (om Oprettelsen af en offentlig høiere Realskole). Kbh., 1839.

Selmer, S. P., Kjøbenhavns Universitets Aarbog f. 1842. Udsigt over Kjøbenhavns Universitets-Bygnings Historie fra Universitetets Stiftelse indtil 1836. Universitetsprogram 1836. Fol.

Bloch, C. N. J., Dr., Bidrag til Koeskilde Domskoles Hist. 2det Hefte. Koeskilde Skoleprogram 1843. 4.

Index lectionum in universitate regia hauniensi habendarum: 1) per semestre æstivum a kalendis Maiis A. 1843; 2) per sem. hibern. a kalen. Nov. A. 1843.

Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet og den polytechn. Læreanstalt: 1) i Sommersemestret 1843; 2) i Wintersemestret 1843.

Listen over de i Aaret 1843 til Universitetet dimit. Studerende, der have bestaaet Examen artium. Fol.

Liste over de i Aaret 1842 til Universitetet dimit. Studerende, som 1843 have bestaaet anden Examen. Fol.

Plan for den kongl. mil. Høiskole. Kbh., 1834. 4.

2. Philosophiske Skrifter — Pædagogik.

Wachsmuth, W., Entwurf einer Theorie der Geschichte. Halle, 1820.

Harris, Handbuch der philosophischen Kritik der Literatur, aus dem Engl. mit Anm. v. D. Jenisch. Berlin und Libau, 1789.

Liedemann u. Jenisch, über die Vortheile welche alle Nationen der jeh. Zeitalters aus der Kenntn. u. hist. Untersuchung des Zustandes der Wissenschaften bei den Alten ziehen können. Berlin, 1798.

Jean Paul, Borschule der Aesthetik. 2te Aufl. Stuttg. u. Tübingen, 1813. 3 Bd.

Schlegel, A. W., über dram. Kunst u. Litteratur. Heidelberg, 1809—11. 3 Bd.

(E. Burke) a philosophical inquiry into the origin of our ideas of the sublime and beautiful. A new edit. Basil., 1792.

Herder, J. G., Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit. Riga u. Leipz., 1784—87. 4. 3 Bd.

Scharling, E. E., Dr., Tale ved Unversitetsfesten d. 21de Septbr. 1843.

Scharling, E. E., Dr., Tale ved Immatriculationen af 131 akademiske Borgere ved Kjøbenhavns Unversitet, d. 21de October 1843.

Hauch, E., om Realunderviisning. En Tale. Kbh., 1842.

Rosendahl, E. P., Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Nykjøbing Cathedralsskole 1843: 1) Forsøg paa at oversætte Ordene i P. E. Müllers Synonymik paa Latin, I; 2) Skoleefterretninger.

Lange, Fr. Dr., Indbydelseskrift til den offentlige Examen ved Bordingborg lærde Skole 1843: 1) Tale ved Rector: Indsættelse i Bordingborg lærde Skole af Dr. theol. J. P. Mynster. 2) Skoleefterretninger.

Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Odense Cathedralsskole 1843: 1) Catalog over Skolens Bibliothek. 1ste Hefte; 2) Skoleefterretninger.

Nissen, N. Lang, Dr., Revision af og Overblik over de forskjellige om samlet Formiddags-Skolerid offentlig fremførte Meninger. Metropolitanskolens Program 1843.

Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Aarhus Cathedralsskole 1843: 1) om Afhandlingene i de lærde Skolers Indbydelseskrifter af J. Røsgind, Adj.; 2) Skoleefterretninger ved H. H. Blache, Rector.

- Borgen, B. A., *Efterretninger om det v. Westenske Institut for Skoleaaret 1842—43.* Kbh.
- Trojel, Chr., *Adj.*, om den rette Orden, hvori Sprog bør læres i de lærde Skoler i Danmark. Frederiksborg Skoleprogram, 1843.
- Bodstrit til ad hlyda å på opnberu yfirheyrslu i Vesfa: stada skóla. Májí 1843. Videyar Klaustri.
- Hammerich, M., *Mag.*, *Efterretninger om Borgerdyds-skolen paa Christianshavn i Skoleaaret 1842—43.*
- Thorup, N., *blandede Efterretninger angaaende Ribe Cathedralsskole.* Niende Fortsætt. Skoleprogram, 1843.
- Indbydelseskrift til den offentlige Examen paa Halsborg Cathedralsskole, Septbr. 1843: 1) Plan og Methode for Underviisningen i Mathematik ved de lærde Skoler af Chr. H. Bjerling, *Adj.*; 2) Skoleefterretninger af Skolens Rector.
- Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Nønne lærde Skole Septbr. 1843: 1) Ideer til det lærde Skolevæ:sens Reorganisation af *Adj. L. F. T. Ravn*; 2) fortsatte Skoleefterretninger af Rector Bohr.
- Grønlund, Joh., en Skoletale samt Skoleefterretninger fra Kolding lærde Skole for Skoleaaret 1842—43. Program 1843. Odense.
- Mager, Dr., *pädagogische Revue.* 4ter Jahrgang: Februar—December; 5ter Jahrg.: Januar. Stuttgart, 1843—44.
- Uddrag af de ved det kongelige Landcadetcorps gjældende Bestemmelser, betræffende Udgangen til alle Classer o. s. v. Kbh., 1839.

3. Lingvistiske Arbejder.

- Bernhardi, A. F., *Sprachlehre.* Berlin, 1801.
- Hermès ou recherches philosophiques sur la grammaire univers. Trad. de l'anglois, de Jacques Harris. Paris.

Rask, N. K., Undersøgelse om det gamle nordiske eller islandske Sprogs Oprindelse. Præisfrist. Kbh., 1818.

Dichman, Forsøg til en dansk Sproglære. Kbh., 1800.

Bruun, T. E., engelsk Grammatik. 2det Oplag. Kbh., 1808.

Bescherelle (ainé), Dictionnaire national. Paris, 1843.

1—38me. Livrais. 4.

*Rask, E., nonnulla de pleno systemate Sibilantium in linguis montanis &c. Universitetsprogram 1832. 4.

Møller, Samling af danske Ord, som kunne tilføies Prof. Molbechs danske Ordbog. 1ste Hefte. Horsens Skoleprogram 1843.

*Scheidius, Jac., glossarium arabico-latinum manuale. Edit. alt. Lugd. Bat., 1787. 4.

4. Skjønne Videnskaber.

Krossing, N., Maigave til Njylerne, Leilighedsfange. Kbh., 1837.

Cardonne, mélanges de littérature orientale. Paris, 1770. 2 Bd.

(Luxdorphi) Carmina, 1775. 4.

5. Græsk og romersk Philologie.

Les Monumens plus célèbres de Rome ancienne et les quatre basiliques principales de Rome moderne, illustrés par A. Nibby et gravés par P. Ruga et P. Parboni. A. Rome, 1818. 4.

Bojesen, E. F., Dr., de tonis s. harmoniis Græcorum commentatio. Sorø Skoleprogram 1843.

Heurichsen, N. J. S., Mag., om Schedographien i de byzantinske Skoler. Odense Skoleprogram 1843. Kbh.

Madvigii, J. N., de tribunis ærariis disputatio. Universitetsprogram 1838. 4.

*Publii Virgillii Maronis Gedichte, übers. v. J. Valentin. Fr. am M., 1724.

- Hundrup, J. E., Real-Lexicon over de Homeriske Digte. 2det Hefte. Randers Skoleprogram 1843. Randers.
- Elberling, C. W. A. M., Anmærkninger til Quintus Horatius Flaccus's første Brev i første Bog. Slagelse Skoleprogram 1843.
- Indbydelsesskrift til den aarlige offentlige Examen i Viborg Cathedralskole. Septbr. 1843: 1) Emendationes M. Tullii Ciceronis Tusculanarum Disputationum. Part. II. af Overlærer, Mag. N. F. Wesenberg; 2) Skolefesterretninger af Rector, Mag. Jørgenslev.

6. Historie.

- Beckers Verdenshistorie, overs. af J. Riise. 4—8 Bind. Kbh., 1841—43.
- † Abbed Millots Verdenshistorie. Af det Franske overs. og forbedr. ved P. M. Trojel. 1—10 Deel. Kbh., 1781—88. Samme Værk fortsat af W. E. Christiani. Oversat af N. B. Brorson. 11—17 Deel. Kjøbenh., 1790—93. 10 Bd.
- Echlosser, J. C., Geschichte des achtzehnten Jahrhunderts und des neunzehnten bis zum Sturz des französischen Kaiserreichs. Dritte Aufl. Heidelb., 1843. 2 Bd.
- † Atheniensiske Breve eller Breverværling ført af den persiske Konges Agent i Athen under den peloponesiske Krig. Overs. af Engelsk af J. E. Winther. Kbh., 1806. 3 Bd.
- Die niemals erhörte Tyranny und Grausamkeit der Portugiesischen Inquisition. Aus dem Französischen. Im Jahr 1698.
- * Herchenbahu, J. Chr., Geschichte der Regierung Kaiser Josephs, des Ersten. Erster Band. Leipzig, 1786.
- Lenkii, S., historisch-genealogische Fürstellung d. hochfürstlichen Hauses Anhalt-Cöthen und Dessau. Cöthen und Dessau, 1757. Fol.

- Bosch, L. v., Schauplatz des Krieges in den vereinigten
Niederlanden. Amsterdam, 1675. 4.
- Cary, histoire des rois de Thrace. Paris, 1752. 4.
- Heideggeri, I. H., historia Papatus. Amstelodami, 1684. 4.
- Mascou, J. J., Geschichte d. Teutschen bis zu Anfang d.
fränkischen Monarchie. Leipzig, 1726. 4.
- Correspondance de Ferdinand Cortes avec Charles-Quint
sur la conquête du Mexique. Paris.
- La Guerre d'Italie ou memoires du Comte D***. Cologne,
1707.
- Germanes, histoire des revolutions de Corse. Paris,
1771—1776. 3 Bb.
- Dupuy, Essaye sur l'Isle de Corse. Paris, 1776.
- Levesque, la France sous le V premiers Valois. Paris,
1788. 4 Bb.
- Histoire de Francois II. Paris, 1783. 2 Bb.
- Duclos, histoire de Louis XI. A la Haye, 1750. 3 Bb.
- Essai sur les progrès des Arts & de l'Esprit humain
sous le regne de Louis XV. Aux Deux-Ponts, 1776.
2 Bb.
- Histoire du vicomte de Turenne. A la Haye, 1736. 4 Bb.
- Histoire du prince françois Eugene de Savoye. Vienne,
1741. 4 Bb.
- Girard, histoire de duc d'Espernon. Paris, 1673. 3 Bb.
- Histoire du Cardinal de Granvelle. Paris, 1761.
- Pontis, memoires. Amsterd., 1749. 2 Bb.
- Anquetil, l'esprit de la ligue. Paris, 1783. 3 Bb.
- Fabert, histoire des ducs de Bourgogne. Cologne, 1689.
- Cüstin's Heldenthaten. Deutschland, 1793.
- Histoire du ministere du chevalier R. Walpoole. Am-
sterd., 1764. 3 Bb.
- Testament politique de Walpoole. Amsterd., 1767. 2 Bb.
- Marlborough's Lebensbeschreibung. Hamburg, 1724.

- Histoire de la republique des provinces-unies des Pais-Bas. A la Haye, 1704. 4 Bd.
- Robertson, histoire d'Ecosse sous les regnes de Marie Stuart & de Jacques VI. Londres, 1772. 4 Bd.
- Buchanani, G., rerum scoticarum historia. Trajecti ad Rhenum, 1697.
- Coyer, histoire de Jean Sobieski. Amsterd., 1762.
- Pontani, I., discussiones historicæ. Harvici, 1637.
- Heinrich, E. G., sächsische Geschichte. Leipzig, 1780—1782. 2 Bd.
- Meyer, S., friesische Merkwürdigkeiten. Leipzig, 1747.
- Geschichte d. Araber in Sicilien. Aus dem Italien. v. Hausleutner. Königsb., 1791—1792. 4 Bd.
- Orme, die Engländer in Indien, v. Archenholz. Leipzig, 1786—1788. 3 Bd.
- Washington's Briefe und Berichte. Leipzig, 1796—1797. 2 Bd.
- Traits caracteristiques pour servir a l'histoire de Frederic Guillaume III. Paris, 1808.
- Leti, Cromwels Leben, übers. v. Wischer. Hamburg, 1710.
- J. Stellæ vitæ pontificum. 1650.
- Thrige, I. P., historia Cyrenes. Part. I. Hauniæ, 1819.
- Las Cases, pièces officielles du prisonnier de St. Helene. Bruxelles, 1818.
- Goldsmiths roman history. London, 1796.
- Eyge Rothe, über Friedrich II, übers. v. Heinze. Kopenh. und Leipzig, 1787.
- de Pradt, de colonies & de la revolution actuelle de l'Amerique. Paris, 1817. 2 Bd.
-
- Orion, historisk Quartalskrift. Redig. af E. N. Becker. 1ste Bd. Kbh., 1842.
- Den islandske Lov, Jons Bogen. Kbh., 1763.

- Artilld Hvitfeldt, Danmarks Nigis Krønike. Kbh., 1652.
2 Bd.
- Dahlmann, F. C., Geschichte von Dänemark. Hamburg,
1843. 3ter Theil.
- Daugaard, J. B., om de danske Klostre i Middelalderen.
Kbh., 1830. 4.
- Kesen, P. H., Kong Frederichs den Andens Krønike. Kbh.,
1680. Fol.
- Slange, N., Christian den Fjerdes Historie. Kbh., 1749.
2 Bd. Fol.
- Begener, C. F., Dr., Krønike om Kong Frederik og den
danske Vonde. Kbh., 1843.
- Historisk Tidsskrift, udg. af den danske historiske Forening.
4de Bd. Kbh., 1843.

7. Geographi og Statistisk.

- Engel, Sam., geographische und kritische Nachrichten und
Anmerkungen über die Lage der nördlichen Gegenden von
Asien und Amerika. Wietau, Hofenpoth und Leipzig,
1772. 4.
- Kohl, J. G., Petersburg in Bildern und Skizzen. Dres-
den u. Leipzig, 1841. 2 Bd.
- Berghaus, H., allgemeine Länder- und Völkerkunde. Ften
Bandes letzte Lief. Stuttgart, 1843.
- Berghaus, H., physikalischer Atlas. 9—10te Lieferung.
Gotha 1842—1844.
- Ritter, C., die Erdkunde. Asien. Berlin, 1832—1843.
9 Bd.
- Etat present du Royaume de Portugal. Hambourg, 1797. 4.
- Les intérêts des nations de l'Europe, développés rela-
tivement au commerce. Tom. 1—2. Leida, 1766. 4.
- Coxe, decouvertes des Russes entre l'Asie & l'Amérique.
Paris, 1781. 4.

Deyssonel, die Verfassung d. Handels auf d. schwarzen Meere. Leipzig, 1788.

Eschels-Kroon, Beschreibung d. Insel Sumatra. Hamburg, 1781.

Sauveur, Beschreibung d. venezianischen Besitzungen. Weimar, 1801.

Speculatives Gemälde von Europa. 1798.

Mannert, Germania, Ahaetia, Noricum, Pannonia. Nürnberg, 1792.

Thurah, L., Hafnia hodierna. Kbh., 1748. 4.

Orte, Chr. W., oekonomisch-statistische Beschreibung der Insel Fehmern. Schleswig, 1796.

Hertel, Chr. W., Beskrivelse over Christiansøe. Kjøbenhavn, 1809.

Orholm, P. L., de danske Vestindiske Hers Tilstand. Kbh., 1797.

Budget for Aaret 1843 og 1844 for samtlige Stats-Indtægter og Udgifter. 2 Bd. 4.

Regnskabs-Overfigt for Aaret 1841 og 1842 over samtlige Stats-Indtægter og Udgifter. Kbh., 1843. 2 Bd. 4.

Feddersen, Fr., om Asylerne, deres Bigtighed for den arbejdende Stand, og deres Betydning i Staten. Kbh., 1836.

Mansa, J. H., Nørrejylland, Vl. III. Kbh., 1843.

Holst, Chr., statistiske Tabeller vedkommende Underviisningsvæsenets Tilstand i Norge ved Udgangen af Aaret 1837. Christiania, 1840. Fol.

Statistiske Tabeller vedkommende Underviisningsvæsenets Tilstand i Norge ved Udgangen af Aaret 1840, udgivne efter Foranstaltning af den Kongl. Norske Regjerings De-

partement for Kirke; og Underviisningsvæsenet. Christiania, 1843. Qv. fol.

Pinelli, B., nuova raccolta di cinquanta costumi de'contorini di Roma. Roma, 1823. Qu. fol.

8. Reisebeskrivelser.

Eggert Olafsens og Bjarne Povelsens Reise igjennem Island. Cøbenhavn, 1772. 4.

Hviid, A. Chr., Udtog af en Dagbog holden i Karene 1777—1780 paa en Reise gjennem Tydskland, Italien, Frankrige og Holland. Første Deel med Anhang af anden Deel. Kbh., 1787.

Gerstner, Clara v., Beschreibung einer Reise durch die vereinigten Staaten von Nordamerika in den Jahren 1838 bis 1840. Leipzig, 1842.

Epir, J. B., Dr., und v. Martius, C. F. P., Dr., Reise in Brasilien. München, 1823—1831. 4. 3 Bd.

Keyßler, J. G., neueste Reisen durch Deutschland, Böhmen u. s. w. Hannover, 1751. 2 Bd. 4.

Bergeron, P., voyages faits principalement en Asie dans les 12, 13, 14 & 15 siecles. A la Haye, 1735. 2 Bd. 4.

Anson, voyage autour du monde. Paris, 1764. 4 Bd.

Niemeyer, A. H., Beobacht. auf Reisen. Halle, 1820—21. 2 Bd.

Adanson, Reise nach Senegal. Brandenburg, 1773.

Stavorinus, Reise nach der Borgebirge der guten Hoffnung Java und Bengalen. Berlin, 1796.

Wolf, J. C., Reise nach Zeilan. Berlin, 1782.

Fortis Reise in Dalmatien. Bern, 1776.

Duvallon, Schilderung v. Louisiana. Weimar, 1804.

Savary, lettres sur l'Egypte. Paris, 1785.

J. Welds Reisen in Nordamerika. Berlin, 1800. 2 Bd.

Kleemann, Tagebuch der Reisen. Prag, 1783.

Eschwege, Journal v. Brasilien, 2ter H. Weimar, 1818.

3 samme Bind: Brackowridge, Ansichten von Louisiana.
Weimar, 1818.

Cochranes Fußreise durch Ausland u. die siberische Tartarei.
Weimar, 1825.

Rüttner, K. W., Briefe über Irland. Leipzig, 1785.

Hunter, W., Reisen durch Frankreich, die Türkei und Un-
garn. Leipzig, 1796.

Maggile, Th., nouveau voyage a Tunis. Paris, 1815.

Chantreau, voyage en Russie. Hamb., 1794. 2 Bd.

Darry, W. F., Entdeckungsreise nach der nördlichen Polar-
gegenden. Hamburg, 1819.

Reise durch einige Theile v. mittäglichen Deutschland. Erz-
furt, 1798.

Voyage de Siam. Amsterd., 1688.

Journal ou suite du voyage de Siam. Amsterd., 1688.

Seyffarth, Briefe aus London.

9. Naturläre.

Poggendorff, Annalen d. Physik und Chemie. 134—136ter
Bd. Berlin, 1843.

Lavoisier, System der antiphlogistischen Chemie. Aus d.
Franz. übers. v. Dr. C. F. Hermbstädt. 1—2 Bd.
Berlin, 1792.

*Colson, N., the Mariners new Kalendar. London,
1745. 4.

Métrologie ou traité des mesures, poids & monnoies des
anciens peuples et des modernes. Paris, 1780. 4.

John Sinclairs, Agerdykningsläre. Kbh., 1820. 2 Bd.
10. Naturhistorie.

Flora danica. Hauniæ, 1766—1840. 39 Fasc. 13 Bd.
Fol. (Illum.)

- Bischoff, G. W., Dr., Handbuch der botanischen Terminologie und Systemkunde. Nürnberg, 1830—43. 4. 7 H.
 Kock, G. D. I., Synopsis Floræ Germanicæ & Helvicæ. Edit. 2. P. 1. Lipsiæ, 1843.
 Reichenbach, H. G. L., Flora Saxonica. Dresd. u. Leipzig, 1842.
 Car. Linnæi, Amoenitates academicæ. Vol. 1. Lugd. Bat., 1749; vol. II—VI. Holmiæ, 1759—1764. 6 Bd.
 Milne Edwards, histoire naturelle des Crustacés. Avec 42 planches. Paris, 1834—40. 3 Bd.
 Reichenbach, H. G. L., des Herbarienbuch. Dresden und Leipzig, 1841.
 Bertrand, Alex., Dr., die Revolutionen des Erdballs. Nach d. 5 bedeutend verm. und mit neuen Anm. von Arago, Elie de Beaumont, M. Brogniart u. A. her. Ausgabe d. fr. Orig. frei bearb. v. Dr. P. v. Maack. Kiel, 1844.
 Seilhan, B. N., Gæa Norvegica. Erstes Heft. Christiania, 1838. 4.
 Bloch, M. E., Dr., Abhandlung v. d. Erzeugung d. Eingeweidewürmer. Berlin, 1782. 4.
 *Hammer, Chr., Fauna Norvegica eller norsk Dyrrige. Kbh., 1775.
 *Naturhistorie Selskabets Skrifter. 1—3 Hefte. Kbhvn., 1790—92.
 Erichson, W. F., Dr., Archiv für Naturgeschichte. Begründet von A. F. N. Wiegmann. 8 Jahrg., 6 Hefte; 9 Jahrg. 2—4 Hefte; 10 Jahrg., 1 Hefte. Berlin, 1843—44.
 The pictorial Museum of animated Nature. Lond., 1843—1844. Part. I—XIII. Fol.
 Schouw og Eschricht, Afbildn. af Dyr og Planter. Sde til 10de Hefte. Kbh., 1837—43.
 41. Medicin.
 *Helweg, I. Z., specimen inaugurale de Hæmaturia. Kiliæ, 1817. 4.

- *Sallaba, M., de, Dr., de morbis variolarum posthumis commentatio. Viennæ, 1788.
- *Schraud, Jr., Beobachtungen aus der Arzneykunde. Wien, 1792.
- *Clarcke, John, Versuch über die epidemische Krankheit der Kindbetterinnen, welche in den Jahren 1787 und 1788 herrschte. Uebers. v. Consbruch, Marburg, 1792.
- *Roeth, J., Dr., Beschreibung und Abbildung eines chirurgischen Instrumenten-Apparates für das Schlachtfeld. Wien, 1831.
- *Svitzer, E., conspectus instrumentorum quæ ad trepanationem sunt adhibita. Dissertatio. Hauniæ, 1836.
- *Bendz, J. Chr., de fistula urethro- et vesico-vaginali dissertatio. Hauniæ, 1836.
- *Ahrensen, A. A. B., dissertationis de methodo endermatica particula prior & posterior. Hauniæ, 1836. 2 S.
- *Bremer, And. Fr., dissert. de vita et opinionibus Theophrasti Paracelsi part. post. Hauniæ, 1836.
- *Höegh-Guldberg, O. Chr., dissert. de delirio tremente part. port. Hauniæ, 1836.
- *Danz, F. G., Dr., Semiotic. Leipzig, 1793.

12. Jurisprudentis.

Algreen-Ussing, de abrogatione juris potioris, chirographariis creditoribus præ creditoribus sine chirographis in bonis debitorum competentis, disputatio. Universitetsprogram 1843.

13. Theologi.

- Brammer, G. P., de momentis chronologicis in vita Jesu Christi disquisitio. Hauniæ, 1843. 4.
- Scharling, E. E., Paastanden om den christelige Kirkes Ebionitisme gjennem de tvende første Aarhundreder, historisk og kritisk oplyst. Universitetsprogram 1843. 4.

*Om Forkjerlighed for Gammelt og Nytt i Religionsfager af en catholisk Geistlig. Overs. fra Tydsk af Stephan Jørgensen, Etatsraad. Kbh., 1827.

*Buddeij, Joh. Fr., collegium theologico-morale, oversat af H. Høier. Kbh., 1740. 4.

Pétursson, P., commentatio de jure ecclesiarum in Islandia ante & post reformationem. Hauniæ, 1844.

*Waage, G. H., de ætate articuli, quo in symbolo Apostolico traditur Jesu Christi ad inferos descensus. Hauniæ, 1836.

*Michelsen, N. L. J., Entstehung und Begründung der Predigerwahl in Schleswig-Holstein als protestantischer Norm. Kiel, 1841. 4.

14. Tidsskrifter.

Brage og Idun, udgivet af F. Barfod. 4de Bind. Kbh., 1841.

Det scandinaviske Litteraturselskabs Skrifter. Kbh., 1805—1832. 23 Bd.

Discipelbibliotheket

er bleven forøget ved følgende Bøger, der deels ere indkjøbte ved Auktioner, deels skænkede (See Rubriken C.)

Allan Cameron, Roman, efterladt af Walter Scott. Kbh., 2 Bd.

*Andersen, H. C., Improvisatoren. Andet Oplag. Kbh., 1837.

Vorgaard, C., Hulen i Kullafjeld. Eventyrcomédie. Kbh., 1841.

Brammer, det hellige Land.

Cooper, Forsigtighed. Oversat ved F. Bræmer. Kbh., 1842. 2 Bd.

Fibiger, N., historisk Læsebog for Bondestanden. 2det Opl. Kbh., 1844.

Hauch, Evend Grathe. Tragedie. Kbh., 1841.

- Hebel, J. P., udvalgte Fortællinger. Kbh., 1839.
 Heiberg, J. L., Skuespil. Kbh., 1833—41. 7 Bd.
 *Homers Iliade, oversat af Chr. Wilster. Kbh., 1836.
 2 Bd.
 *Homers Odyssee, oversat af Chr. Wilster. Kbh., 1837.
 2 Bd.
 Howard, Ralph Rattlin, Roman, overs. af F. Bræmer.
 Kbh., 1841. 2 Bd.
 Hundrede lyriske Digte, samlede og udgivne af J. L. Hei-
 berg. Kbh., 1842.
 *Jngemann, Keinald, Underbarnet. Et Tryllespil. Kbh.,
 1816.
 Jngemann, Kunuk og Naja eller Grønlænderne. Fortælling.
 Kbh., 1842.
 James, Attila. Fortælling. Kbh. 2 Bd.
 James, Henrik af Guise. Fortælling. Kbh. 3 Bd.
 James, Henry Westerton. Kbh. 3 Bd.
 Laurent, P. M., Napoleons Historie. Overs. af Schalde-
 mose. Kbh., 1841. 2 Bd.
 Marryat, Joseph Kuschbrook eller Krybskytten. Kbh., 1842.
 2 Bd.
 *Meisling, G., italienske Maffecomœdier af Carlo Gozzi.
 Kbh., 1825.
 Molbech, Chr., udvalgte Eventyr og Fortæll. Kbh., 1843.
 *Noveller gamle og nye, af Forf. til „en Hverdagshistorie“.
 2den Udg. Kbh., 1835. 3 Bd.
 Oehlenschläger, Tragedier. 9de Bds. 2det Hefte.
 Pontoppidan, Reise til Sydamerika. Kbh., 1841.
 Pøppig, Edv., Reise i Chili og Peru. Overs. af Schals-
 demose. Kbh., 1842.
 Rung, G. F. F., Aftenerne paa Herregaarden Skovgaard.
 Kbh., 1844.
 Rûppel, Edv., Dr., Reise i Abyssinien. Overs. af Schals-
 demose. Kbh., 1840—1841.

Scribe, et Glas Vand.

*Spekter, O., endnu et halvhundrede Fabler for Børn med Billeder. Overs. af Chr. Winther. Kbh., 1838.

Sporschill, Geschichte der Kreuzzüge. Hefte. 1—4.

Schubert, G. H., Dr., Erzählungen. Erlangen. 2 Bd.

Tromlitz, A., romantische Wanderung durch die sächsische Schweiz. Leipzig.

Med indeværende Aars Udgang var Discipelbibliothekets økonomiske Status følgende:

Indtægt:

En Gave af den kongelige Universitetsdirection

(som i Budgettet er indbefattet under den

nedenfor til Bibliothekets Forsyning opførte

Sum) 20 rP ; β

Deeltagerens Bidrag for April Kvartal . . 2 — 72 —

— — for Juli — . . 1 — 72 —

— — for October — . . 9 — 24 —

33 rP 72 β

Udgift:

En Regning fra Boghandler Hée 6 rP 32 β

En Dito fra Samme 1 — ; —

En Dito fra Boghandler Wisfing 9 — 22 —

En Dito fra Bogbinder Bøegh 10 — 52 —

27 rP 10 β

Rest 6 — 62 —

Forrige Underballance 51 — 80 —

Nuværende Underballance 45 — 18 —

II. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med følgende Gjenstande:

1) Udførlige Doubletter af Universitetets anatomisk-physiologiske Samling, som Directionen har ladet indkjøbe til en Pris af 80 R^d ;

2) En betydelig Samling af lavere Dyr, mest hørende til Danmarks og Grønlands Fauna;

3) Skindet af en Sæl, samt nogle Skeletter, der alt er en Gave af Skolens Belyndere.

e) Skolens økonomiske Forfatning.

Indtægt:

Skolecontingent	1753 R^d 72 β
Lys og Brændpenge	325 — ; —
Indskrivningspenge	60 — ; —
For Testimonier til Disciple, der have forladt Skolen	40 — ; —
Nogle tilfældige Indtægter	4 — 61 —
Af den almindelige Skolefond tilskudt	5391 — 16 —
	<hr/>
	7574 R^d 53 β

Udgift:

Gager	4800 R^d ; β
Betaling til Lærelærere	449 — 56 —
Regnskabsførerens Gage	100 — ; —
Skatter og Afgifter	79 — 5 —
Bibliothekets Forsyning	627 — 40 —
Bygningernes Vedligeholdelse, derunder indbefattet Renter af en i Gaarden inde: staaende Prioritet	586 — 44 —
Inventariets Vedligeholdelse	258 — 54 —
Brændselsforbrødenheder	156 — 48 —
Belysningsforbrødenheder	10 — 6 —
Løn og Kostpenge til Skolebuden	120 — 80 —

Udgifter 7188 R^d 45 β

	Transport	7188	Ⓕ	45	β
Reengjørelse		61	—	18	-
Porto, Protokoller, Skrivematerialer . .		33	—	19	-
Programmer og Skolehøitideligheder . . .		120	—	62	-
Udskillige andre Udgifter		21	—	5	-
Bevilgede Understøttelser til en af Skolens Lærere og Enken efter en afdød const. Lærer		150	—	;	-
		<hr/>		7574	Ⓕ 53 β

C. Gaver, som ere skjenkede Skolen.

Hans Majestæt Kongen har ved Resolution af 3die Nov. f. A. allernaadigst tilladt, at der for Realskolen anskaffedes et afdøde Rector Wisnæs Stervbo tilhørende Exemplar af Flora Danica for et Beløb af 400 Ⓕ; dette er senere blevet tilstillet Skolen.

Den kongelige Direction har som Gave tilsendt Skolen et i Dens eget Bibliothek hidtil beroende Exemplar af Reise in Brasilien von Dr. J. B. v. Spix og Dr. C. F. P. v. Martins. 1—3 Theil.

Skolens høie Forsatte Hr. Conferentsraad Engelstoft har atter iaar viist denne Anstalt en Opmærksomhed, ved af sin egen Bogsamling at skjenke til vort Bibliothek D. W. Reilhau's Gæa Norvegica.

Hr. Conferentsraad, Høiesteretsassessor Engelhart har forøget Skolens Bibliothek ved en Gave af: Holst, Chr., statistiske Tabeller vedkommende Underviisningsvæsenets Tilstand i Norge ved Udgangen af Aaret 1837, Fel.; og: Statistiske Tabeller vedkommende Underviisningsvæsenets Tilstand i Norge ved Udgangen af Aaret 1840.

Profesor Eschricht, der sidse er betænkt paa Skolens Tarv, har ogsaa iaar udvidet vor zoologiske Samling ved en betydelig Gave, som ovenfor er nærmere specificeret.

Af Oberst Høegh-Guldberg er modtaget et Exemplar af Asterias papillosa og af Sargassum hacciferum.

Af Garnisonschirurg Aasmussen; Skelettet af et Barn.

Adskillige Curiofiteter, der fandtes efter Ildbranden i Hamborg og tjene som Exempler paa Ildens Virkning paa forskjellige Legemer, ere forærede af Agent Døcker her i Byen.

Overlærer Funch har til Bibliotheket foræret: „Plan for den kongelige militære Høiskole,“ og: „Uddrag af de ved det Egl. Landcadetcorps gjeldende Bestemmelser, betræffende Udgangen til alle Classer,“ o. s. v.; samt Krovsings Maigave til Asylterne.

Adjunct Lassen: de i ovenstaaende Fortegnelse med * betegnede, og Udgiveren de med † betegnede Skrifter.

En Mand i Kjøbenhavn, som alt tidligere, uden at ville nævnes, har betænkt vor Skoles Discipelbibliothek, har i dette Aar skænket samme Bøger til et Beløb af 20 R^{sd}. Disse Bøger ere i Fortegnelsen mærkede med Tegnet (*).

Førend Udgiveren forlader denne Rubrik, paaligger det ham at meddele den Efterretning, at den store og betydningsfulde Gave, der omtalktes udførligt i forrige Aars Skoleefterretninger som skænket af en formuende Mand i Kjøbenhavn gjennem Dr. og Professor Theologiae Clausen, ikke vil komme Skolen tilgode. De offentlige Blade omtalte i sin Tid, at hiin Giver var Grosserer Puggaard, at han havde taget en anden Bestemmelse med Hensyn til de 10,000 R^{sd}'s Anvendelse, og at denne Gave altsaa var tagen tilbage fra Realskolen. Imidlertid modtog Skolen de bestemte Bidrag af dette Legat indtil Enden af f. A. Da de imidlertid udebleve med Begyndelsen af d. A., og jeg endnu ikke havde modtaget nogen authentisk Efterretning om den forandrede Bestemmelse fra Professor Clausen — min eneste Auctoritet i denne Sag — den 26de Febr. d. A., tilskrev jeg under den nævnte Dato Hr. Professoren et Brev med den Begjering, at blive underrettet om Sagens sande Sammenhæng. Kort efter modtog jeg fra Hr. Professoren en Skrivelse dateret den 4de Marts af følgende Indhold:

„Det i Deres Velbyrdigheds ærede Skrivelse af 26de f. M. indeholdte Ordre troer jeg ikke bedre at kunne opfylde, end ved at meddele følgende Yttringer af den Skrivelse, hvormed Grosserer Puggaard — under 4de April 1843 fra Catania — gjennem mig tilmeldte Universitetets directionen sin Bestemmelse angaaende den fremtidige Anvendelse af den aarlige Rente af de 10,000 R^{sd}.

„Det var efter næste Overlæg, og efter Raadforseel med Andre, at jeg bestemte mig til at lade de 400 R^{sd} aarlig, som jeg havde bestemt til Realunderviisningens Fremme,

tilflyde Realsskolen i Aarhus. Jeg troede dengang ikke at sine nogen hensigtsmæssigere Maade at fremme Underviisningsvæsenet paa. Men senere ere Forhold indtraadte, som saavel hos mig som hos Mange af mine Medborgere have draget Interessen hen til en anden Side. At understøtte og fremhjelpe Lærestalter i det danske Slesvig, er et Formagl, som har Krav paa enhver Borgers varmeste Interesse, der har Følelse for sin Nationalitet, og jeg kan ikke andet end glæde mig ved, at endnu ingen definitiv [Bestemmelse] betager mig Raadighed over den fra min Side tiltænkte Donation.““ o. s. v.:

„Det er i Henhold til det her anførte Motiv, at Donator i den fornævnte Skrivelse har underrettet den kongelige Universitetsdirection om sin Agt, fra Begyndelsen af 1844 af at lade den aarlige Donation af 400 R^{sd} tilfalde de danske Lærestalter i Slesvig, hvorhos han har yttret Haab om, at en saadan Forandring i Planen, hvis Formaal derved ikke forandres, ikke vil vorde udsat for Mistydning.

Jeg tør troe, at den attraaede Tilfredsstillelse vil være givet ved denne Meddelelse.

Deres o. s. v.

H. N. Clausen.“

Den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler, som ovennævnte Skrivelse meddelees, tilmeldte mig under 13de d. M., at der, efter Omstændighederne, Intet videre vilde være at foretage i bemeldte Sag.

Idet jeg ender ovenstaaende Beretning, som ikke kan andet end stusse Udskilliges ifølge det forrige Lars Meddelelser fattede Forventninger, maa jeg vel beklage, at Sagens pecuniære Værdi er tabt deels for de mange unge Mennesker, som i den tilkommende Tid vilde kunne have nydt Godt af den lovede Understøttelse, og deels for Skolens Udvikling, forsaavidt som de bestemte fem Stipendiater i et hvert Tilfælde vilde fuldstændig have gennemgaaet dens høiere Classer; men det er dog ingen ringe Trøst, at Sagens moralske Værd endnu er aldeles uforringet: den Indflydelse nemlig, som Professor Clausens Dom om Realunderviisningens Betydning for Fædrelandet nødvendigviis maa have baade som opmuntrende for Skolens Lærere og som Tillidvækkende hos Publicum. Men en saadan Mand's Dom svækkes ikke ved den Omstændighed, at i vor saa partibevægede Tid hiin Giver har troet fortrinsviis at burde anvende det omtalte Legat som et Middel til at beskytte den i det danske Slesvig formeentligen truede Nationalitet.

D. Den offentlige Examen

i Aarhus videnskabelige Realskole afholdes fra den
10de—17de Mai i følgende Orden:

Fredagen den 10de Mai.

Formiddag.

J Børelset № 1.*	J Børelset № 2.**
8—10 III Cl. A. Dansff.	8—10 III Cl. B. Naturhist.
10—12 I Cl. Tydsk.	10—1 III B. Fransff.

Eftermiddag.

4—7 II Cl. Dansff.	4—6 IV Cl. Hist. og Geogr.
	6—7 1 Cl. Hovedregning.

Lørdagen den 11te Mai.

Formiddag.

8—9½ IV Cl. Dansff.	8—11½ III Cl. B. Hist. og Geogr.
9½—11 III Cl. A. Engelsff.	11½—1 I Cl. Religion.
11—1 IV Cl. Fransff.	

Eftermiddag.

4—7 III Cl. B. Religion.	4—5½ III Cl. A. Naturhist.
	5½—7 IV Cl. Engelsff.

Mandagen den 13de Mai.

Formiddag.

8—10 IV Cl. Physik.	8—11 II Cl. Fransff.
10—1 III Cl. B. Dansff	11—12½ III Cl. A. Geom.

Eftermiddag.

4—6 III Cl. B. Engelsff.	4—6 III Cl. A. Arithmetik.
6—7 Gymnastik med alle Classer.	

Tirsdagen den 14de Mai.

Formiddag.

8—11 I Cl. Dansff.	8—10½ III Cl. A. Hist. og Geogr.
11—1 IV Cl. Tydsk.	10½—12½ I Cl. Naturhist.

* Børelset i øverste Ende af ** Første Børelse i anden Etage.
Gangen i første Etage.

Eftermiddag.

4—6 III Cl. A. Religion. 4—6 II Cl. Naturhistorie.

6—7 Sang med alle Classer.

Onsdagen den 15de Mai.

Formiddag.

8—10½ II Cl. Religion. 8—10 III Cl. A. Fransk.

10½—1 IV Cl. Mathematisk. 10—1 I Cl. Hist. og Geogr.

Eftermiddag.

4—7 II Cl. Tydsk.

4—6½ III Cl. B. Arithm.

Fredagen den 17de Mai.

Formiddag.

8—11 III Cl. B. Tydsk. 8—9½ IV Cl. Religion.

11—12 IV Cl. Naturhist. 9½—12 III Cl. B. Geomtr.

12—1 II Cl. Hovedregning.

Eftermiddag.

4—6 III A. Tydsk.

4—7 II Cl. Hist. og Geogr.

De skriftlige Prøver vilse blive udarbejdede førend den mundtlige Examen i følgende Orden:

Lørdag den 18de Mai.

8—12 IV Cl. dansk Stil.

3—7 IV Cl. mathematisk Opgave.

:—: III Cl. A. mathematisk Opgave.

:—: III Cl. B. tydsk Stil.

Mandagen den 20de Mai.

8—12 IV Cl. fransk Stil.

:—: III Cl. A. dansk Stil.

:—: III Cl. B. fransk Stil.

:—: II Cl. geometrisk Tegning.

3—6 IV Cl. tydsk Stil.

:—: III Cl. A. fransk Stil.

:—: III Cl. B. mathematisk Opgave.

:—: II Cl. tydsk Stil.

Tirsdagen den 21de Mai.

8—11 IV Cl. engelsk Stil.

- :-; III Cl. A. tydsk Stiil.
 - :-; III Cl. B. dansk Stiil.
 - :-; II Cl. dansk Stiil.
 - :-; I Cl. dansk Stiil.
 - 4-7 IV Cl.
 - :-; III Cl. A.
 - :-; III Cl. B.
 - :-; II Cl.
 - :-; I Cl.
- } Regning.

Løverdagen den 18de Mai Kl. 9 om Formiddagen begynder Prøven med de til Optagelse i Skolen Anmeldte.

Onsdagen den 29de Mai Kl. 8 affholdes Censur, hvor efter Underviisningen i det nye Skoleaar begynder.

Disciplenes Forældre og Børgere, saavel som Enhver, der maatte interessere sig for Skolen, indbydes til at bære den offentlige Examen med deres Nærværelse.

Karhuus, den 30te April 1844.

R. C. Nielsen.